

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

VIDZEMES PLĀNOŠANAS REĢIONS

Ērgļu novada pašvaldības Ģimenes atbalsta centrs “Zīlūks”

REORGANIZĀCIJAS PLĀNS

Deinstitutionalizācijas plāna izstrāde projekta „Vidzeme iekļauj”
(vienošanās Nr. 9.2.2.1/15/I/003) ietvaros

SATURS

1.	Levads.....	3
2.	Termini un saīsinājumi.....	4
3.	Reorganizācijas mērķis un pamatojums.....	8
4.	Esošā situācija.....	12
4.1.	ĢAC “Zīlūks” izveide un vēsturiskā attīstība.....	12
4.2.	Informācija par ĢAC “Zīlūks” bērniem.....	13
4.3.	ĢAC “Zīlūks” aprūpes modelis.....	14
4.4.	Informācija par ĢAC “Zīlūks” personāla resursiem.....	15
4.5.	ĢAC “Zīlūks” infrastruktūras un funkcionālā pielietojuma analīze.....	17
4.6.	ĢAC “Zīlūks” izvietojums un pieejamība.....	18
4.7.	ĢAC “Zīlūks” budžets un ienākumu avoti.....	19
4.8.	Aprūpes modeļa un resursu atbilstība ģimeniskai videi pietuvināta pakalpojuma sniegšanai.....	21
5.	REORGANIZĀCIJAS RISINĀJUMI UN REKOMENDĀCIJAS.....	25
5.1.	Pašvaldības vērtējums par ĢAC “Zīlūks” attīstību.....	25
5.2.	Alternatīvas ĢAC “Zīlūks” tālākai darbībai.....	25
5.3.	Reorganizācijas risinājumu analīze.....	30
5.4.	DI ietvaros atbalstāmās reorganizācijas alternatīvas.....	33
5.5.	Risinājumi ēku turpmākajai izmantošanai un infrastruktūras pielāgojumiem.....	33
5.6.	Bērnu pārvietošanas plāns.....	34
5.7.	Risinājumi personāla resursu tālākai izmantošanai.....	35
5.8.	Ieviešanas un laika plāns.....	38
5.9.	Finansējums un tā avoti.....	40
6.	Pielikumi.....	41
1.	PIELIKUMS: Dati par ĢAC “Zīlūks” bērniem.....	41
2.	PIELIKUMS: ĢAC “Zīlūks” personāls (dati uz 01.06.2017.).....	44
3.	PIELIKUMS: ĢAC “Zīlūks” bērnu vajadzību izvērtējumu apkopojums.....	45
4.	PIELIKUMS: ĢAC “Zīlūks” ēkas tehniskā stāvokļa novērtējums (dati uz 22.06.2017.).....	46
5.	PIELIKUMS: ĢAC “Zīlūks” ēkas un telpu fotofiksācija.....	48
6.	PIELIKUMS: Iedzīvotāju skaita izmaiņas Ērgļu novadā (no 01.01.2012. līdz 01.01.2017.).....	61
7.	PIELIKUMS: ĢAC “Zīlūks” pieejamie veselības speciālisti.....	61
8.	PIELIKUMS: Izglītības iestāžu pieejamība.....	62
9.	PIELIKUMS: Ārpusģimenes aprūpe Ērgļu novadā.....	63

1. IEVADS

Ģimenes atbalsta centra "Zīļuks" (turpmāk – ĢAC "Zīļuks") reorganizācijas plāns (turpmāk – Plāns) apkopo informāciju par esošo situāciju ĢAC "Zīļuks", tajā esošajiem bērniem, darbiniekiem, infrastruktūru, aprūpes modeli un pakalpojuma sniegšanas finansiālo stāvokli. Plāna mērķis ir novērtēt ĢAC "Zīļuks" sniegto ilgstošas bērnu ārpusģimenes aprūpes un rehabilitācijas pakalpojuma (turpmāk – aprūpes pakalpojums) atbilstību bērnu alternatīvo aprūpi regulējošajiem normatīviem. Sniedzot novērtējumu par ĢAC "Zīļuks" nodrošinātā aprūpes pakalpojuma atbilstību ģimeniskas vides priekšnosacījumiem, tiek izvirzītas ĢAC "Zīļuks" reorganizācijas alternatīvas, t.sk. risinājumi bērnu iespējamai pārvietošanai, infrastruktūras izmantošanai un personāla resursu tālākai izmantošanai.

Plāna izstrādes metodoloģija balstās sekojošās izpētes aktivitātēs:

- Tikšanās ar ĢAC "Zīļuks" darbiniekiem¹;
- Telefonsarunas ar ĢAC "Zīļuks" vadību;
- ĢAC "Zīļuks" sniegto datu analīze;
- ĢAC "Zīļuks" darbinieku anketēšana;
- ĢAC sagatavoto gada pārskatu, kas iesniegti LR LM laika posmā 2014.-2016. g. analīze.

Plāna izstrādes gaitā konstatētie ierobežojumi ir sekojoši:

- Nesakrītības VPR, ĢAC un LM statistikas pārskatu datus par ĢAC "Zīļuks";
- Aizkavēta darbinieku anketēšana, kas saistīta ar izpētes norisi vasaras periodā un darbinieku došanos atvaļinājumos.

¹ Pirmā tikšanās ar ĢAC "Zīļuks" vadību un darbiniekiem tika īstenota 21.06.2017.; otrā tikšanās notika 01.08.2017.

2. TERMINI UN SAĪSINĀJUMI

TERMINI	TERMINU SKAIDROJUMS
Aizbildnība	Aizbildnība ir process, kad bērnam, kurš palicis bez vecāku gādības, ieceļ aizbildni (personu), kura bērnam turpmāk aizvietos vecākus un pārstāvēs bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. (Avots: Alianse bērniem interneta vietne).
Alternatīvā aprūpe	Bērnu, kas palikuši bez vecāku gādības aprūpe (Avots: ANO Ģenerālās asamblejas 64. sesijā pieņemtā rezolūcija 64/142 "Pamatnostādnes par bērnu alternatīvo aprūpi"). Latvijas normatīvos aktos alternatīvās aprūpes termina vietā tiek izmantots ārpusģimenes aprūpes jēdziens.
ANO pamatnostādnes	ANO ģenerālā asamblejā pieņemtā rezolūcija Nr. 64/142 "Pamatnostādnes par bērnu alternatīvo aprūpi" (Avots: http://www.lm.gov.lv/upload/berns_gimene/bernu_tiesibas/akti/guidelines.pdf).
Aprūpes personāls	Šajā dokumentā terminā "aprūpes personāls" atbilstoši LR MK 18.05.2010. noteikumos Nr. 461 apstiprinātajam profesiju klasifikatoram <u>ietvertas</u> sekojošas profesiju grupas: 1) sociālā darba speciālisti (sociālais darbinieks, sociālais aprūpētājs, sociālais rehabilitētājs), 2) aprūpētāji, aukles un sociālie audzinātāji. Terminā <u>nav ietverti</u> veselības aprūpes speciālisti (ārstus, medmāsas, u.c.) un rehabilitācijas speciālisti (ergoterapeits, fiziooterapeits, masieris, psihologs, sociālais pedagogs, logopēds, speciālais pedagogs, u.c.).
Atbalsta grupa	Atbalsta grupās, saņemot sociālā darbinieka, psihologa, psihoterapeita u.c. speciālista atbalstu un palīdzību, kā arī daloties savstarpējā pieredzē, tiek pārrunātas aktuālākās grūtības un meklēti risinājumi (Avots: LM).
Atelpas brīdis	Atelpas brīdis ir īslaicīgs (līdz 30 diennaktīm gadā) diennakts sociālās aprūpes pakalpojums personām ar funkcionāliem traucējumiem, aizstājot aprūpes procesā māsaimniecības locekļus (Avots: MK noteikumi Nr. 338, 76. p.).
Audžuģimene	Ģimene vai persona, kas nodrošina aprūpi bērnam, kuram uz laiku vai pastāvīgi atņemta viņa ģimenes vide vai kura interesēs nav pieļaujama palikšana bioloģiskajā ģimenē līdz brīdim, kad bērns var atgriezties savā ģimenē vai, ja tas nav iespējams, tiek adoptēts, viņam nodibināta aizbildnība vai bērns ievietots bērnu aprūpes iestādē (Avots: Bērnu tiesību aizsardzības likums).
Ārpusģimenes aprūpe	Aprūpe, kas bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem tiek nodrošināta pie aizbildņa, audžuģimenē, bērnu aprūpes iestādē (Avots: Bērnu tiesību aizsardzības likums).
Bārenis	Bērns, kura vecāki ir miruši vai likumā noteiktajā kārtībā atzīti par mirušiem (Avots: Bērnu tiesību aizsardzības likums).
Bez vecāku gādības palicis bērns	Bērns, kura vecāki nav zināmi, ir pazuduši vai ilgstošas slimības dēļ nespēj realizēt aizgādību vai kura vecākiem pārtrauktas vai atņemtas aizgādības tiesības (Avots: Bērnu tiesību aizsardzības likums).
Bērna aprūpe	Bērna aprūpe nozīmē viņa ikdienas uzturēšanu, kas ietver ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu, audzināšanu, kā arī garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšanu, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu neatkarīgai dzīvei (Avots: Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija).
Deinstitucionalizācija	Pakalpojumu sistēmas izveide, kas sniedz personai, kurai ir ierobežotas spējas sevi aprūpēt, nepieciešamo atbalstu, lai tā spētu dzīvot mājās vai ģimenes vidē; ilgstošs process, kura laikā pakalpojumus institūcijās aizstāj ar pakalpojumiem personas dzīvesvietā (Avots: LM Rīcības plāns deinstitucionalizācijas īstenošanai 2015.-2020. gadam).

TERMINI	TERMINU SKAIDROJUMS
ES Kopējās vadlīnijas	Eiropas Komisijas izstrādātas Eiropas vadlīnijas pārejai no institucionāliem uz SBSP.
ESF projekts "Vidzeme iekļauj"	Projekta mērķis ir palielināt Vidzemes reģionā ģimeniskai videi pietuvinātu un sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu pieejamību dzīvesvietā personām ar invaliditāti un bērniem, kas atrodas ārpusģimenes aprūpē (Avots: Vidzeme.lv)
Ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums	Pakalpojuma forma, kas paredz bērna aprūpi mazās grupās tādā veidā, kas līdzinās autonomas ģimenes apstākļiem ar vienu vai vairākiem aprūpes speciālistiem, kas pilda vecāku funkcijas (Avots: http://www.deinstitutionalisationguide.eu/wp-content/uploads/2016/04/GUIDELINES-Final-English.pdf , 28. lpp.)
Individuālo vajadzību izvērtēšana	Dažādu speciālistu pēc vienotas metodikas veikta DI projektā iesaistīto mērķa grupu pārstāvju individuālo vajadzību izvērtēšana un individuālo rehabilitācijas plānu jeb individuālo attīstības plānu izstrāde (Avots: LM). Vidzemes plānošanas reģionā individuālo vajadzību izvērtēšana tiek veikta ESF projekta "Vidzeme iekļauj" ietvaros.
Jauniešu māja	Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas izveidota viena vai vairākas atsevišķas dzīvokļa tipa telpas, kurās bāreņi un bez vecāku gādības palikuši bērni vecumā no 15 līdz 17 gadiem apgūst sociālās prasmes un iemaņas, kuras nepieciešamas patstāvīgai dzīvei (Avots: Izvērtējums „Publisko individuālo pakalpojumu klāsta izvērtējums atbilstoši apdzīvojumam”).
Juridiski brīvi bērni	Bez vecāku gādības palikuši bērni, kuri iekļauti adopcijas reģistrā. (Avots: 2003. gada 11. martā pieņemtie MK noteikumi Nr.111 Adopcijas kārtība).
Klients	Persona, kas saņem sociālos pakalpojumus vai sociālo palīdzību (Avots: Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums).
Krīzes centrs	Sociālā institūcija, kurā tiek sniegta īslaicīga psiholoģiska un cita veida palīdzība krīzes situācijā nonākušām personām (Avots: Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums).
Krīzes situācija	Situācija, kurā ģimene (persona) katastrofas vai citu no ģimenes (personas) gribas neatkarīgu apstākļu dēļ pati saviem spēkiem nespēj nodrošināt savas pamatvajadzības un tai ir nepieciešama psihosociāla vai materiāla palīdzība (Avots: Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums).
Mentors	Mentors jeb padomdevējs ir atbalsta, uzticības persona vecumā no 25 gadiem, kas sniedz atbalstu jauniešiem, uzklusot viņu, pavadot kopā laiku dažādās sabiedriskajās aktivitātēs un palīdzot jauniešiem labāk sagatavoties patstāvīgas dzīves uzsākšanai (Avots: NVO Mentor Latvia).
Pamatvajadzības	Ēdiens, apģērbs, mājoklis, veselības aprūpe, obligātā izglītība (Avots: Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums).
Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem	2017. gada 13. jūnijā pieņemtie Ministru kabineta noteikumi Nr. 338 "Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem".
Pusaudzis	Balstoties uz "ANO vispārējiem komentāriem par bērnu tiesību nodrošināšanu pusaudžu gados" ar pusaudzi šajā dokumentā tiek saprasts bērns vecumā no 10-17 (ieskaitot) g.v. (Avots: ANO vispārējiem komentāriem par bērnu tiesību nodrošināšanu pusaudžu gados, 3.lpp.)
Sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi	Sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi ir visi sociālie pakalpojumi, izņemot ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus institūcijās. SBSP ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem ietver aprūpi ģimenes vidē: pie aizbildņa vai audžuģimenē, kā arī uzturēšanos ģimeniskai videi pietuvinātā pakalpojumā vai "jauniešu mājā" (Avots: LM Rīcības plāns deinstitutionalizācijas īstenošanai 2015.-2020. gadam).

TERMINI	TERMINU SKAIDROJUMS
Sociālais darbs	Pašvaldības izveidota iestāde, kas sniedz sociālo palīdzību, organizē un sniedz sociālos pakalpojumus pašvaldības iedzīvotājiem (Avots: Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums).
Sociālais dienests	Pašvaldības izveidota iestāde, kas sniedz sociālo palīdzību, organizē un sniedz sociālos pakalpojumus pašvaldības iedzīvotājiem (Avots: Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums).
Sociālā darba speciālists	Persona, kurai ir Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā noteiktā izglītība un kura veic sociālā darbinieka, karitatīvā sociālā darbinieka, sociālā aprūpētāja, sociālā rehabilitētāja vai sociālās palīdzības organizatora profesionālos pienākumus (Avots: Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums).
Sociālās aprūpes pakalpojums	Pasākumu kopums, kas vērsts uz to personu pamatvajadzību apmierināšanu, kurām ir objektīvas grūtības aprūpēt sevi vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ, un ietver sevī pakalpojumus personas dzīvesvietā un ilgstošas sociālās aprūpes institūcijās (Avots: Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums).
Sociālās rehabilitācijas pakalpojums	Pasākumu kopums, kas vērsts uz sociālās funkcionēšanas spēju atjaunošanu vai uzlabošanu, lai nodrošinātu sociālā statusa atgūšanu un iekļaušanos sabiedrībā, un ietver sevī pakalpojumus personas dzīvesvietā un sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā vai dzīvesvietā vai sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā (Avots: Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums).
Specializētās darbnīcas	Sociālās rehabilitācijas pakalpojums, kas nodrošina prasmes veicinošas aktivitātes un speciālistu atbalstu personām ar funkcionāliem traucējumiem (Avots: Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums).

SAĪSINĀJUMI	SAĪSINĀJUMU SKAIDROJUMS
AAA	Aizbildnis, audžuģimene un adoptētājs
ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
DI	Deinstitutionalizācija
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
EUR	Eiro
FT	Funkcionālie traucējumi
GRT	Garīga rakstura traucējumi
ĢAC	Ģimeņu atbalsta centrs
ĢAC "Zīļuks"	Ģimenes atbalsta centrs "Zīļuks"
ĢVPP	Ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums
LM	Labklājības ministrija
LM SPSR	Labklājības ministrijas Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju reģistrs
LPR	Latgales plānošanas reģions
MK	Ministru kabinets
n.d.	Nav datu
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
Projekts	Eiropas Sociālā fonda līdzfinansēts projekts „Vidzeme iekļauj”
RPR	Rīgas plānošanas reģions

SAĪSINĀJUMI	SAĪSINĀJUMU SKAIDROJUMS
SBSP	Sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
VPR	Vidzemes plānošanas reģions

3. REORGANIZĀCIJAS MĒRĶIS UN PAMATOJUMS

Laika gaitā pasaules praksē par neapstrīdamu ir kļuvusi atziņa, ka dzīve institūcijā negatīvi ietekmē bērna garīgo un fizisko attīstību, kā arī būtiski ierobežo viņa nākotnes perspektīvas. Šai nostājai ir pievienojusies arī Latvija, īstenojot starptautiskajiem principiem atbilstošu deinstitucionalizācijas procesu, kura mērķis ir attīstīt cilvēktiesību dokumentos nostiprinātus un bērnu vajadzībām atbilstošus, ģimeniskai videi pietuvinātus, sabiedrībā balstītus pakalpojumus bērniem, kas palikuši bez vecāku aprūpes. Šī mērķa sasniegšanai Latvijā tiek pilnveidots tiesiskais regulējums, kā arī, izmantojot ES fondu līdzekļus, veiktas praktiskas darbības vides un pakalpojumu pilnveidošanas jomā.

Bērni ir sabiedrības neaizsargātākā daļa, kuras tiesības tiek pārsvarā realizētas ar citu personu palīdzību, un šī iemesla dēļ bērni ir īpaši aizsargājami. **ANO Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas**² 25. panta 2. daļa nosaka, ka bērniem ir tiesības uz īpašu valsts aizsardzību un palīdzību.

Bērnu cilvēktiesības un standartus paredz **ANO Bērnu tiesību konvencija**³ (turpmāk tekstā – Bērnu tiesību konvencija), kas satur pamata cilvēktiesību uzskaitījumu, kuras bērni bauda bez jebkādas diskriminācijas: tiesības uz izdzīvošanu, tiesības uz pilnvērtīgu attīstību, aizsardzību no traumējošas ietekmes, ļaunprātīgas izmantošanas un ekspluatēšanas, tiesības baudīt ģimenes dzīvi, kultūru un sociālo dzīvi, kā arī aizsargā bērna tiesības, nosakot standartus veselības aprūpē, izglītībā, juridiskajiem, civilajiem un sociālajiem pakalpojumiem. Bērnu tiesību konvencijas dalībvalstīm ir pienākums pieņemt lēmumus un rīkoties atbilstoši bērna labākajām interesēm. Saskaņā ar Bērnu tiesību konvencijas preambulu dalībvalstis ir atzinušas, ka ģimene ir sabiedrības pamatšūniņa un visu tās locekļu, it sevišķi bērnu, izaugsmes un labklājības dabiskā vide. Preambulas pamatprincipi nosaka, ka katra bērna interesēs ir augt apstākļos, kas nodrošina pilnvērtīgu un harmonisku attīstību, proti, augt ģimenē, mīlestības un izpratnes atmosfērā, būt drošībā, saņemt īpašu aizsardzību, kā arī būt sagatavotam patstāvīgai dzīvei sabiedrībā. Bērnu tiesību konvencijas 20. pants nosaka, ka bērnam, kuram īslaicīgi vai pastāvīgi nav savas ģimenes vai kuru viņa paša interesēs nedrīkst atstāt ģimenē, ir tiesības uz īpašu valsts aizsardzību un palīdzību, un ka dalībvalsts saskaņā ar saviem tiesību aktiem nodrošina šādam bērnam alternatīvu aprūpi primāri ģimeniskā vidē.

Deklarācijas par bērnu aizsardzības un labklājības sociālajiem un tiesiskajiem principiem, it īpaši ja bērns nodod audzināšanā un adoptē nacionālā un starptautiskā līmenī⁴, 4. pantā noteikts, ka gadījumos, kad bērna paša vecāku aprūpe ir nepieejama vai neatbilstoša, jāapsver bērna radnieku, audžuģimeņu vai adoptētāju ģimenes aprūpe, vai nepieciešamības gadījumā – piemērotu bērnu iestāžu aprūpe. Tādējādi iepriekšminētā deklarācija nosaka prioritāro secību bērna vislabākajām interesēm atbilstoši ārpusģimenes aprūpes formai.

ANO Pamatnostādņu par bērnu alternatīvo aprūpi⁵ (turpmāk tekstā – Pamatnostādnes) 5. punkts paredz, ka gadījumos, kad bērna ģimene, pat saņemot attiecīgu atbalstu, nespēj par bērnu pienācīgi gādāt vai to pamet, vai atsakās no tā, par bērna tiesību aizsardzību un pienācīgas alternatīvas aprūpes nodrošināšanu ir atbildīga valsts un tieši valsts uzdevums ir ar kompetento iestāžu starpniecību nodrošināt pārraudzību pār jebkura alternatīvā aprūpē esoša bērna drošību, labklājību un attīstību. Turklāt valstij ir jāizstrādā un jāīsteno vispusīgi pasākumi bērnu labklājībai un aizsardzībai, pievēršot uzmanību esošo alternatīvās aprūpes iespēju uzlabošanai saskaņā ar pamatnostādnes noteiktajiem principiem. Pamatnostādņu 12. punkts nosaka, ka bērniem alternatīvajā aprūpē ir svarīgi nodrošināt stabilas mājas un apmierināt viņu pamatvajadzības pēc drošas un pastāvīgas piesaistes aprūpētājam, turklāt pastāvīga risinājuma rašana ir galvenais mērķis. 53. punkts paredz valsts pienākumu veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai apmierinātu katra bez vecāku gādības palikuša bērna konkrētās psihoemocionālās, sociālās un citas vajadzības, turklāt priekšroku dodot ar ģimeni un vietējo sabiedrību saistītiem risinājumiem. Saskaņā ar Pamatnostādņu 21. punktu bērna ievietošanu iestādē ir uzskatāma par izņēmuma

² ANO Vispārējā cilvēktiesību deklarācija. Pieejams: <http://www.tiesibsargs.lv/lv/pages/tiesibu-akti/ano-dokumenti/ano-vispareja-cilvektiesibu-deklaracija>

³ ANO Bērnu tiesību konvencija. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-likumi/id/1150>

⁴ 41/85. UN Declaration on Social and Legal Principles relating to the Protection and Welfare of Children, with Special Reference to Foster Placement and Adoption Nationally and Internationally. Pieejams: <http://www.un.org/documents/ga/res/41/a41r085.htm>

⁵ UN Guidelines for the Alternative Care of Children. Pieejams: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/64/142&referer=/english/&Lang=E

gadījumu un piemērojama tikai sevišķos gadījumos, kad šāda vide konkrētam bērnam ir īpaši piemērota, vajadzīga un konstruktīva un vislabāk atbilst viņa interesēm. Pamatnostādņu 22. punktā īpaši akcentēts, ka bērniem, kas jaunāki par 3 gadiem, alternatīvā aprūpe jānodrošina ģimenēs. Pamatnostādņu 23. punkts tieši attiecas un deinstitucionalizāciju un nosaka, ka valstīs, kurās vēl aizvien ir lielas aprūpes iestādes, jāizstrādā alternatīvas, kas ļaus šīs iestādes pakāpeniski likvidēt, īstenojot vispārēju deinstitucionalizācijas stratēģiju, turklāt šim mērķim valstij jānosaka aprūpes standarti, lai nodrošinātu tādu kvalitāti un apstākļus, kas veicinātu bērna attīstību, piemēram, individualizētu aprūpi un aprūpi mazās grupās, un atbilstoši šiem standartiem jāvērtē esošās iestādes. Papildus tam, Pamatnostādņu 123. punkts nosaka iestāžu standartu vispārējo ietvaru – aprūpes iestādēm jābūt mazām un organizētām atbilstīgi bērna tiesībām un vajadzībām, un to videi jābūt pēc iespējas tuvai ģimenes vai nelielas grupas videi. Turklāt iestāžu vispārīgajam mērķim jābūt pagaidu aprūpei un aktīvai dalībai bērna atkalapvienošanā ar ģimeni, vai, ja tas nav iespējams, stabilas aprūpes nodrošināšanai alternatīvā ģimenes vidē.

Gan Pamatnostādņēs, gan **ANO Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām**⁶ ir nostiprināts, ka aprūpe ģimeniskā vidē ir optimāls alternatīvās aprūpes veids, kas nodrošina bērnu aizsardzību un attīstību. Turklāt Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām ir skaidri noteikts, ka gadījumā, ja tuvākie ģimenes locekļi nespēj rūpēties par bērnu ar invaliditāti, dalībvalstis dara visu iespējamo, lai nodrošinātu alternatīvu aprūpi, ko var sniegt attālākie radnieki, bet, ja tas nav iespējams, tad ģimenes vidē sabiedrībā.

ANO Bērnu tiesību komitejas vispārējo komentāru par bērnu tiesību īstenošanu jauniešu periodā⁷ 53. punktā norādīts, ka jauniešu ārpusģimenes aprūpē priekšroka ir dodama audžuģimenēm vai nelielām jauniešu mājām, nepieļaujot daudzkārtēju aprūpes formu un iestāžu maiņu. Kā arī valstis tiek aicinātas darīt visu iespējamo, lai jauniešu ievietošana iestādēs tiktu izmantota tikai kā galējais līdzeklis.

Eiropas Komisijas stratēģijā “Eiropa 2020”⁸ viens no stratēģijas mērķiem ir nabadzības un sociālās atstumtības mazināšana. Šī mērķa sasniegšanai valstīm ir jāuzlabo ģimenes atbalsta un alternatīvu aprūpes iestāžu kvalitāte, jāstiprina bērnu aizsardzības un sociālie pakalpojumi profilakses jomā, jāpalīdz ģimenēm pilnveidot bērnu audzināšanas iemaņas nestigmatizējošā veidā, vienlaikus nodrošinot, ka bērni, kuru vecākiem ir atņemtas aizgādības tiesības, aug vidē, kura atbilst viņu vajadzībām. **Eiropas Padomes stratēģija bērnu tiesību jomā (2016.-2021. gads)**⁹ akcentē nepieciešamību valstīs, kur joprojām pastāv lielas aprūpes iestādes, īstenojot deinstitucionalizāciju attiecībā uz šo bērnu aprūpi, jo īpaši tad, ja bērni ir jaunāki par trīs gadiem. **Eiropas Padomes Ministru komitejas ieteikums Nr. CM/Rec(2013)2 dalībvalstīm par bērnu un jauniešu ar invaliditāti pilnīgas iekļaušanas sabiedrībā nodrošināšanu**¹⁰, atsaucoties uz deinstitucionalizācijas procesu Eiropas valstīs, vienlaicīgi norāda uz nepieciešamību nodrošināt alternatīvus, sabiedrībā balstītus pakalpojumus. **ES Kopējās vadlīnijas**¹¹ uzsver, ka sabiedrībā balstīti pakalpojumi bērnu gadījumā nozīmē bērna tiesības saņemt aprūpi ģimeniskā vidē nevis iestādē, kā arī agrīnās intervences preventīvos pasākumus un atbalstu ģimenēm. Eiropas Savienības mērķis izveidot iekļaujošu sabiedrību ir tiešā veidā saistīts ar valsts pienākumu kopumu īstenojot deinstitucionalizāciju, tādējādi nodrošinot savas starptautiskās apņemšanās gan Eiropas, gan globālā griezumā.

Lai arī nebūdami ar tiesību akta spēku **Standarti bērnu ārpusģimenes aprūpei Eiropā**¹² (turpmāk tekstā – Standarti) ir būtisks dokuments, kas ļoti precīzi un visaptveroši paredz mērķus, pienākumus un konkrētu darbību

⁶ ANO Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-ligumi/id/1630>

⁷ United Nations Committee on the Rights of the Child General comment No. 20 (2016) on the implementation of the rights of the child during adolescence (<https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G16/404/44/PDF/G1640444.pdf?OpenElement>)

⁸ Komisijas paziņojums. EIROPA 2020. Stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei. Pieejams: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:LV:PDF>

⁹ Eiropas Padomes stratēģija bērnu tiesību jomā (2016. – 2021. gads). Pieejams:

http://www.lm.gov.lv/upload/berns_gimene/bernu_tiesibas/akti/strategy_for_the_rights_of_the_child_2016.pdf

¹⁰ Eiropas Padomes Ministru komitejas ieteikums Nr. CM/Rec(2013)2 dalībvalstīm par bērnu un jauniešu ar invaliditāti pilnīgas iekļaušanas sabiedrībā nodrošināšanu. Pieejams:

<https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&Ref=CM/Rec%282013%292&Language=lanEnglish&Ver=original&Site=COE&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864&direct=true>

¹¹ Eiropas komisijas Eiropas vadlīnijas pārejai no institucionālās uz sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem. Pieejams: www.deinstitutionalisationguide.eu

¹² FICE (Fédération Internationale des Communautés Éducatives), IFCO (International Foster Care Organisation - Starptautiskā Audžuvecāku organizācija) un SOS Children's Villages (SOS bērnu ciemati) izstrādāti ārpusģimenes aprūpes

vadlīnijas visā bērnu ārpusģimenes aprūpes procesā no brīža, kad ir pieņemts lēmums par bērna ārpusģimenes aprūpi līdz pat patstāvīgas dzīves uzsākšanai. Standarti nosaka ārpusģimenes aprūpes sistēmas organizēšanu atbilstoši bērna individuālajām vajadzībām, vēršot fokusu uz ģimeniskas vides nodrošināšanu alternatīvajā aprūpē esošiem bērniem.

Lai bērnu institucionālās aprūpes sistēmu pārveidotu par mūsdienīgu, bērnu cilvēktiesībās balstītu un starptautiskajiem standartiem atbilstošu ģimeniskai videi pietuvinātu sociālu pakalpojumu, Latvija līdz 2020. gadam, piesaistot Eiropas Sociālā fonda finansējumu, īsteno deinstitucionalizāciju, pakāpeniski atsakoties no lielo bērnu aprūpes iestāžu pakalpojumiem un nodrošinot bērniem augšanu ģimeniskā vai tai pietuvinātā vidē. **Latvijas Republikas Satversmes**¹³ 110. pants nosaka, ka valsts aizsargā un atbalsta bērna tiesības, kā arī īpaši palīdz bērniem invalīdiem, bērniem, kas palikuši bez vecāku gādības vai cietuši no varmācības. Tādējādi valsts ir atzinusi, ka bez vecāku gādības palikuši bērni ir īpaša personu kategorija, kura ir nepastarpināti atkarīga no valsts rīcības, un tāpēc ikviens politikas lēmums attiecībā uz šiem bērniem ir jāvērtē no bērna labāko interešu prizmas saskaņā ar starptautiskajos dokumentos un **Bērnu tiesību aizsardzības likumā** noteiktajiem principiem.

Viens no **Latvijas Nacionālā attīstības plānā 2014.-2020.gadam**¹⁴ izvirzītajiem mērķiem ir panākt, ka bērni dzīvo labvēlīgā ģimeniskā vai ģimenei pietuvinātā vidē, un vardarbība ģimenē samazinās. Šī mērķa sasniegšanai ir noteikti veicamie uzdevumi: stiprināt alternatīvo ģimeņu (audžuģimenes, aizbildņi) kustību; pilnveidot ārpusģimenes aprūpes laikā bērnam sniegtos pakalpojumus; kā arī sekmēt ģimenisku vidi bērnu ārpusinstitūcijas aprūpes iestādēs un jauniešu sagatavotību dzīvei pēc ārpusģimenes aprūpes, nodrošinot sociālā dienesta atbalstu vismaz divus gadus pēc aprūpes pārtraukšanas, ceļot arī sociālo dienestu kapacitāti.

Latvijas Nacionālajā attīstības plānā nospraustā mērķa detalizācija ir noteikta vairākos plānošanas dokumentos, proti:

- **Rīcības plānā deinstitucionalizācijas īstenošanai 2015.-2020.gadam**¹⁵ tiek uzsvērts, ka ģimene ir labākā vide bērna attīstībai, ka aprūpe institūcijā atstāj negatīvu iespaidu uz bērnu, un bērnam ir svarīgi augt ģimenē vai tai pietuvinātā vidē. Turklāt šis plāns arī paredz deinstitucionalizācijas procesa norisi, darbības virzienus un sasniedzamos rezultātus.
- **Sociālo pakalpojumu attīstības pamatnostādņu 2014.-2020. gadam**¹⁶ pirmais rīcības virziens ir deinstitucionalizācija un cieši ar to saistītais otrais virziens – sabiedrībā balstīti, pēctecīgi un klienta individuālajām vajadzībām atbilstoši sociālie pakalpojumi.
- Savukārt **Ģimenes valsts politikas pamatnostādnēs 2011.-2017. gadam**¹⁷ ir konstatētas problēmas, kas tieši ir saistītas ar bērnu ārpusģimenes aprūpi, tajā skaitā, ka daļai bērnu ārpusģimenes aprūpes laikā nav pieejami audžuģimenes pakalpojumi, kā arī nav iespējams atrast aizbildņi; bērniem ārpusģimenes aprūpes laikā ir jādzīvo bērnu aprūpes iestādēs, kur ģimeniskas vides nodrošināšanas iespējas ir ierobežotas; ārpusģimenes aprūpes iestāžu sniegto pakalpojumu nevar uzskatīt par pilnībā kvalitatīvu, jo pastāv personāla izglītības un kvalifikācijas nepietiekamība, bērni netiek pilnvērtīgi sagatavoti patstāvīgai dzīvei, pastāv finanšu un cilvēkresursu trūkums; lielais bērnu skaits ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās un grupās ierobežo personāla spējas apmierināt bērna individuālās vajadzības, kas nelabvēlīgi ietekmē bērna turpmāko psihisko un fizisko attīstību. Šis konstatēto problēmu uzskaitījums atspoguļo pastāvošās sistēmas neatbilstību Pamatnostādnēm un ir rīcības iemesls sistēmas pārkārtošanai deinstitucionalizācijas procesa rezultātā, lai nodrošinātu bērniem ārpusģimenes aprūpi, kur pēc iespējas bērns saņemtu visu to pašu audzināšanu un aprūpi, kādu viņam būtu vajadzējis saņemt no saviem vecākiem.

kvalitātes standarti Eiropā. "Standarti bērnu alternatīvai aprūpei" (Avots: Quality4Children Standarts pieejams: www.quality4children.info)

¹³ Latvijas Republikas Satversme. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=57980>

¹⁴ Latvijas Nacionālās attīstības plāns 2014. – 2020.gadam. Pieejams: http://www.varam.gov.lv/lat/pol/ppd/ilgtsp_att/?doc=13858

¹⁵ Rīcības plāns deinstitucionalizācijas ieviešanai 2015.-2020.gadam. Pieejams: http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates/null/2015_15_07_ricplans_final.pdf

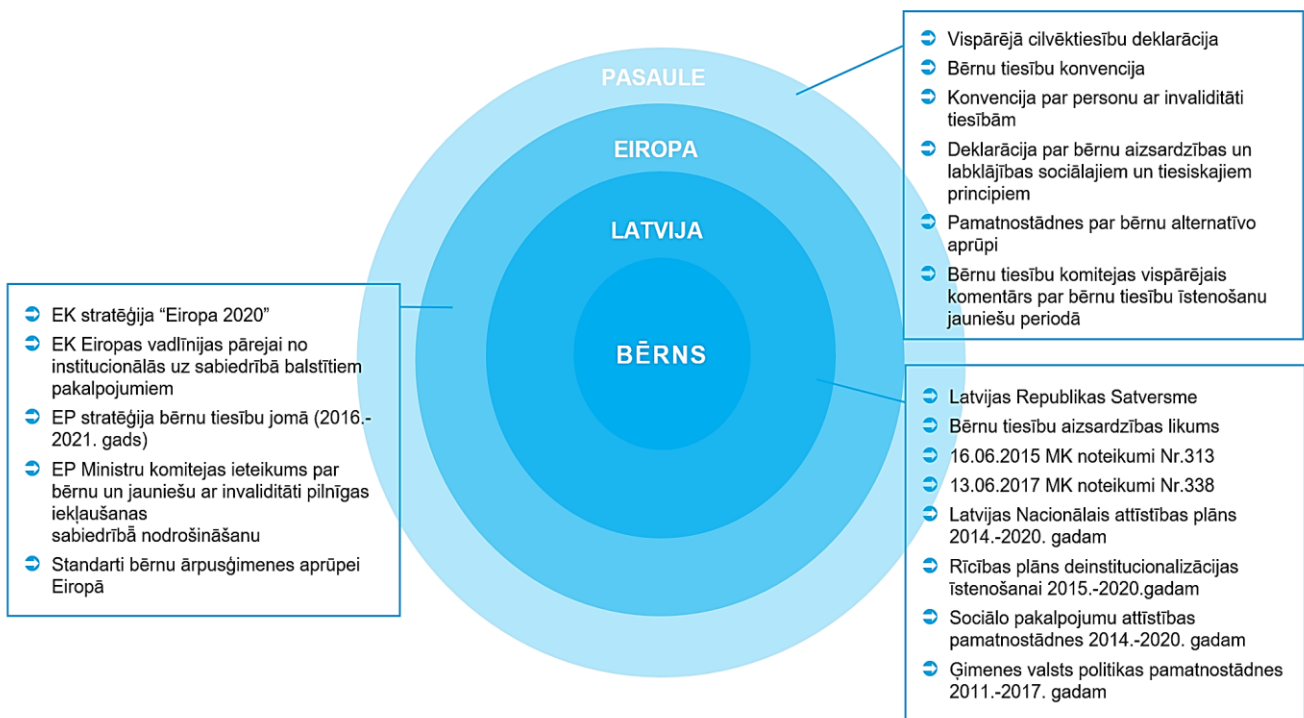
¹⁶ Sociālo pakalpojumu attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam. Pieejams: http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates2/lmpam_290713_sp.pdf

¹⁷ Ģimenes valsts politikas pamatnostādnes 2011.-2017.gadam. Pieejams: http://www.lm.gov.lv/upload/berns_gimene/lmpamn_200111_gvp.pdf

16.06.2015 Ministru kabineta noteikumi Nr.313 Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9.2.2.specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem" 9.2.2.1.pasākuma "Deinstitucionalizācija" īstenošanas noteikumi¹⁸ nosaka pasākuma mērķi – palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem, par vienu no mērķgrupām nosakot tieši ārpusģimenes aprūpē esošos bērnus un jauniešus līdz 17 gadu vecumam (ieskaitot), kuri saņem valsts vai pašvaldības finansētus bērnu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumus. Šie noteikumi jau konkrēti nosaka pasākumu kopumu deinstitucionalizācijas procesā.

13.06.2017 Ministru kabineta noteikumi Nr. 338 Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem¹⁹ (turpmāk – Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem), kas stājās spēkā 01.07.2017, nosaka prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem, kā arī bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu aprūpes iestādēm. Ar šiem noteikumiem Latvijas normatīvajā regulējumā tiek nostiprināti starptautiskajos dokumentos un nacionālajos politikas plānošanas dokumentos noteiktie labākai praksei atbilstošie alternatīvās aprūpes pamatprincipi, tajā skaitā, Standartos noteiktais, ka bērnu aprūpes institūcijās bērnu skaits vienā grupā nepārsniedz 8 bērnus.

1.attēls: Būtiskākie ar deinstitucionalizācijas procesu saistītie politikas plānošanas un normatīvā regulējuma akti – PASAULE, EIROPA, LATVIJA.

¹⁸ 16.06.2015. Ministru kabineta noteikumi Nr.313 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9.2.2.specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem" 9.2.2.1.pasākuma "Deinstitucionalizācija" īstenošanas noteikumi" Pieejami: <https://likumi.lv/ta/id/274957-darbibas-programmas-izaugsme-un-nodarbinatiba-9-2-2-specificiska-atbalsta-merka-palieldinat-kvalitativu-institucionalai-aprupei>

¹⁹ Pieejams <https://likumi.lv/doc.php?id=291788>, skatīts 01.07.2017.

4. ESOŠĀ SITUĀCIJA

Šajā nodaļā apkopota informācija par ĢAC "Zīlūks" vēsturisko attīstību, centrā dzīvojošajiem bērniem, aprūpes modeli, personālu, infrastruktūru, izvietojumu un pieejamību, kā arī budžetu un ienākumu avotiem. Informācija par ĢAC "Zīlūks" un tā darbības rādītāji ir apkopoti 1. tabulā.

1. tabula: ĢAC "Zīlūks" pamatinformācija.
(Avots: ĢAC "Zīlūks" sniegtie dati, ĢAC "Zīlūks" mājaslapa)

Nosaukums	Ģimenes atbalsta centrs "Zīlūks"	
Pašvaldība	Ērgļu novada pašvaldība	
Adrese	"Jaunozoliņi", Sidrabiņi, Sausnējas pagasts, Ērgļu novads	
Mājas lapa	http://bit.ly/2tCmIW	
Juridiskais statuss	Pašvaldības iestāde	
Dibināšanas gads	1993. gads	
Dibinātājs	Ērgļu novada pašvaldība	
Pārvaldība	Pašvaldība	
Bērnu skaits, uz 01.06.2017²⁰	16	
Novadi no kuriem bērni ievietoti, VPR sniegtie dati (skaits)	Ērgļi	1
	Gulbene	1
	Ogre	1
	Salaspils	6
	Pļaviņas	5
Bērnu vecums, VPR sniegtie dati (skaits)	4 – 6 gadi (ieskaitot)	1
	7 – 11 gadi (ieskaitot)	5
	12 – 17 gadi (ieskaitot)	6
DI ietvaros individuāli izvērtēto bērnu skaits²¹	12	
Personāla skaits	8	
Nodarbinātības likmju skaits	6,5	
Bērnu aprūpē iesaistīto darbinieku skaits uz 1 bērnu	0,31	
Bērnu aprūpē iesaistīto darbinieku nodarbinātības likmju skaits uz 1 bērnu	0,28	
Telpu apjoms (m²) uz 1 bērnu	34,5	
Izmaksas (EUR) uz 1 bērnu/mēnesī	586,37 EUR	

4.1. ĢAC "Zīlūks" izveide un vēsturiskā attīstība

ĢAC "Zīlūks" ir dibināts 1993. gadā kā toreizējā Madonas rajona bērnu nams. ĢAC "Zīlūks" ir vairāk kā 20 gadu pieredze sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanā, un savas pastāvēšanas laikā tas ir

²⁰ ĢAC "Zīlūks" sniegtie dati par faktisko bērnu skaitu (16) uz 01.06.2018.

²¹ Projekta "Vidzeme iekļauj" individuālo vajadzību izvērtēšana tika veikta laika posmā no 2016. g. 1. novembra līdz 2017. gada 12. aprīlim. VPR izvērtēto bērnu skaits atšķiras no bērnu skaita, kas atrodas iestādē reorganizācijas plāna izstrādes laikā. Atkarībā no informācijas pieejamības, vietām plānā analizēti dati par 12 izvērtētajiem bērniem, bet citviet par 16 uz 01.06.2017. esošajiem bērniem.

sniedzis pakalpojumus dažādām auditorijām (skat. 2. tabula). 2002. gadā ĢAC "Zīlūks" telpās tiek ierīkots arī neliels veco ļaužu pansionāts. 2006. gadā ar Ģimenes un bērnu lietu ministrijas atbalstu ĢAC "Zīlūks" darbība tiek paplašināta, attīstot Ģimenes atbalsta centra un Krīzes centra pakalpojumus. Visi šie pakalpojumi tiek sniegti galvenokārt vietējiem un tuvākās apkārtnes iedzīvotājiem. 2006. gadā ĢAC "Zīlūks" tiek izveidoti arī jauniešu dzīvokļi, kuros daļēji patstāvīgā dzīvē tiek izmitināti astoņi 15-18 g.v. jaunieši. Ekonomiskās krīzes, iedzīvotāju skaita samazināšanās lauku reģionos un pašvaldības resursu optimizācijas ietekmē 2010. gadā Ģimenes atbalsta centra, Krīzes centra un jauniešu dzīvokļu pakalpojumu sniegšana tiek pārtraukta. Šobrīd ĢAC "Zīlūks" sniedz vienīgi ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus bērniem.

2. tabula: **ĢAC "Zīlūks" sniegto pakalpojumu apkopojums.**
(Avots: ĢAC "Zīlūks" sniegtie dati, LM SPSR dati)

Nr.p.k.	PAKALPOJUMS	KOMENTĀRS	KLIENTU SKAITS	KAPACITĀTE (klientu skaits)
1	2	3	4	5
1.	Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija bērniem	Pakalpojums tiek sniegts kopš 1993. gada. Reģistrēts LM sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā 23.05.2007.	16	Maksimālā: 24 Optimālā: 20
2.	Jauniešu dzīvokļi	Pakalpojums ticis sniegts laika posmā no 2006. – 2010. gadam.	8	8
3.	Ģimeņu atbalsta ĢAC "Zīlūks"	Pakalpojums ticis sniegts laika posmā no 2006. – 2010. gadam.	n/d	n/a
4.	Krīzes ĢAC "Zīlūks"	Pakalpojums ticis sniegts laika posmā no 2006. – 2010. gadam.	n/d	n/a
5.	Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija pilngadīgām personām (vecu ļaužu pansionāts)	Pakalpojums ticis sniegts laika posmā no 2002. – 2006. gadam.	n/d	n/a

Pēdējo trīs gadu laikā ĢAC "Zīlūks" vienlaikus dzīvojošo bērnu skaits ir svārstījies robežās no 15-20 bērniem (skat. 1. pielikumā). ĢAC "Zīlūks" uzņem bērnus līdz 16 gadu vecumam, t.sk. arī bērnus ar FT.

4.2. Informācija par ĢAC "Zīlūks" bērniem

ĢAC "Zīlūks" šobrīd (uz 01.07.2017) atrodas 16²² bērni. Detalizēta informācija par ĢAC "Zīlūks" dzīvojošajiem un DI ietvaros izvērtētajiem bērniem ir apkopota 1. pielikumā.

Saskaņā ar datiem par DI ietvaros izvērtētajiem bērniem ĢAC "Zīlūks" ir ievietots 1 bērns no Ērgļu novada (VPR), 2 no Gulbenes novada (VPR, nav kopīga robeža ar Ērgļu novadu), 1 no Ogres novada (RPR) un 8 no Salaspils novada (RPR). 2016. gadā ĢAC "Zīlūks" uzturējās arī bērni no Pļaviņu novada (ZPR). Saskaņā ar Ērgļu novada pašvaldības sociālā dienesta pārstāvju pausto viedokli²³ bērniem, kas izņemti no ģimenes apgādības, kā piemērotākais ārpus ģimenes aprūpes modelis tiek izvēlēta aizbildnība vai audžuģimenes, bet ĢAC "Zīlūks" bērni tiek ievietoti tikai tad, ja šādu risinājumu nav iespējams nodrošināt.

Jaunākais no ĢAC "Zīlūks" dzīvojošajiem un DI ietvaros izvērtētajiem bērniem ir 4 gadus vecs, bet visi pārējie bērni ir vecumā no 9 līdz 17 gadiem, pie tam to dalījums pēc vecuma ir ļoti vienmērīgs (9 g. – 2 bērni, 10 g. – 2 bērni, 11 g. – 1 bērns, 12 g. – 1 bērns, 13 g. – 1 bērns, 14 g. – 1 bērns, 15 g. – 1 bērns, 16 g. – 2 bērni, 17 g. – 1 bērns). Saskaņā ar ĢAC "Zīlūks" sniegtajiem datiem par 2016./2017. māc. g. 5 no ĢAC bērniem mācījās tuvējā Sausnējas pamatskolā, 4 – Dzelzavas internātpamatskolā (3 bērni apgūst profesionālo pamatizglītību, 1 mācās speciālajā programmā), 2 bērni – Ogres tehnikumā, 1 – Sausnējas pirmsskolas izglītības iestādē.

Saskaņā ar gada pārskata datiem, ko ĢAC "Zīlūks" iesniedzis LR LM, 2016. gadā ĢAC dzīvoja divi bērni ar invaliditāti. ĢAC personāla sniegtā informācija par esošo situāciju liecina, ka 4 no ĢAC šobrīd dzīvojošiem bērniem

²² DI ietvaros individuālie izvērtējumi ir izstrādāti 12 ĢAC "Zīlūks" bērniem.

²³ Tikšanās ar Ērgļu novada pašvaldības sociālā dienesta vadītāju 14.06.2017.

ir invaliditāte (starp tiem ir arī viena 20 g.v. persona ar invaliditāti). Bērni ar invaliditāti mācās Dzelzavas internātpamatskolā, jo tā nodrošina to vajadzībām atbilstošus pakalpojumus. ĢAC “Zīlūks” vadītāja norāda, ka jauniešiem, kas pēc pilngadības sasniegšanas turpina mācības izglītības iestādē, tiek meklēta iespēja nodrošināt mājvietu līdz izglītības iestādes pabeigšanai.

Dati par DI ietvaros izvērtētajiem bērniem, kas atrodas ĢAC “Zīlūks”, liecina, ka vidēji viens bērns ĢAC “Zīlūks” pavada 1 gadu un 7 mēnešus. 5 no 12 ĢAC “Zīlūks” bērniem tajā atrodas ne ilgāk kā 6 mēnešus, savukārt 2 bērni 3-5 gadus. ĢAC “Zīlūks” raksturo salīdzinoši augsta bērnu mainība, jo katru gadu uzņemto un izstājušos bērnu skaits pārsniedz pusi no kopējā bērnu skaita ĢAC (skat. 3. tabula). Vienlaikus, salīdzinoši daudz ir arī tādi bērni, kas ĢAC “Zīlūks” ir iestājušies atkārtoti (no DI ietvaros izvērtētajiem bērniem tādi ir 5 no 12). Dati par 2015. un 2016. gadu liecina, bērni ĢAC tiek ievietoti gan no ģimenēm, gan aizbildnības, gan citām aprūpes institūcijām. Pozitīvi vērtējami arī uzrādītie rezultāti ģimeņu atkalapvienošanā un bērnu nodošanā aizbildnībā. Šobrīd 4 no ĢAC “Zīlūks” bērniem ir “juridiski brīvi”. 13 no 16 bērniem, kas šobrīd atrodas ĢAC “Zīlūks”, uztur saites ar ģimeni un/vai radniekiem. ĢAC “Zīlūks” vadība norāda, ka ciešā sadarbība ar bāriņtiesām un sociālajiem dienestiem tiek veicināta ģimeņu atkalapvienošanā. Bērnu vecāki un radnieki regulāri tiek aicināti un brauc ciemoties pie bērniem. Parasti tie ierodas ar personīgajām automašīnām un pavada ar bērniem kopā vienu dienu, taču nepieciešamības gadījumā, vecākiem tiek piedāvāta arī nakšņošanas iespēja ĢAC. Ar bāriņtiesas atļauju vairāki bērni brīvlaikos un vasarās dzīvo savās bioloģiskajās ģimenēs.

3. tabula: **Bērnu aprūpes veidi pirms ievietošanas un pēc izstāšanās no ĢAC “Zīlūks”.**
(Avots: Pārskati par ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu 2014.-2016.g.)

		2014	2015	2016
BĒRNU SKAITS DALĪJUMĀ PA APRŪPES VEIDIEM PIRMS IEVIETOŠANAS BSAC:	<i>Citām bērnu aprūpes iestādēm</i>	3	3	0
	<i>Ārstniecības iestādēm</i>	0	0	0
	<i>Ģimenēm</i>	4	4	7
	<i>Aizbildņiem</i>	5	5	0
	<i>Audzģimenēm</i>	0	0	0
	<i>Citi varianti</i>	2	2	1
	<i>Kopā ievietoti:</i>	14	14	8
BĒRNU SKAITS DALĪJUMĀ PA APRŪPES VEIDIEM PĒC IZSTĀŠANĀS NO BSAC:	<i>Atgriezušies pie vecākiem</i>	7	7	1
	<i>Adoptēti</i>	0	0	0
	<i>Nodoti aizbildnībā</i>	0	0	3
	<i>Nodoti audzināšanā audzģimenēs</i>	0	0	0
	<i>Aizgājuši patstāvīgā dzīvē</i>	0	0	4
	<i>Pārvietoti</i>	0	0	0
	<i>Miruši</i>	0	0	0
	<i>Cits iemesls</i>	2	2	0
<i>Kopā:</i>	9	9	8	

Iemesli kādēļ, bērni ir nonākuši ĢAC “Zīlūks”, lielākoties ir kompleksi, taču dominējošie ir vardarbība pret bērnu vai tā pamešana novārtā (10 no 12 izvērtētajiem bērniem), alkohola pārmērīga lietošana ģimenē (10 bērni), nepiemēroti sadzīves apstākļi (5 bērni) vai vardarbība pret bērnu tuviniekiem (5 bērni), kā arī citi iemesli.

4.3. ĢAC “Zīlūks” aprūpes modelis

Pēdējo 3 gadu laikā bērnu skaits, kas vienlaikus atradušies ĢAC “Zīlūks”, nav pārsniedzis 20. Saskaņā ar ĢAC “Zīlūks” sniegto informāciju²⁴ esošā telpu infrastruktūra pieļautu līdz pat 24 bērnu vienlaicīgu uzturēšanos ĢAC, savukārt finansiāli optimālākais bērnu skaits institūcijā būtu 20.

²⁴Klātienēs tikšanās ar ĢAC “Zīlūks” darbiniekiem 14.06.2017.

Saskaņā ar ĢAC sniegto informāciju šobrīd bērni ir izvietoti 3 bērnu un 1 jauniešu istabās. 2 no 3 bērnu istabām dzīvo zēni, bet 1 – meitenes. Jauniešu istaba ir izvietota ēkas 2. stāvā, un tajā šobrīd dzīvo 3 jaunieši (zēni). Vidēji vienā ĢAC "Zīlūks" istabā dzīvo 3-4 bērni. Bērni istabās tiek izvietoti, balstoties pēc to dzimuma, taču ņemot vērā arī to intereses. Jaunāka vecuma māšas un brāļi var dzīvot kopā. Katrā stāvā ir sava atpūtas un rotaļu istaba ĢAC, kā arī tualetes un dušas telpas. Katrā no stāviem ir sava "veļas" telpa, kurā bērni un jaunieši var mazgāt un žāvēt savu veļu. Pirmajā stāvā ir visiem kopēja pasākumu zāle, kurā tiek svinēti svētki, bērnu jubilejas un organizētas dažādas aktivitātes ne vien ĢAC "Zīlūks" bērniem, bet arī Sidrabiņu un to apkārtnes iedzīvotājiem. Bērniem ir pieeja arī datortehnikai ar interneta pieslēgumu.

ĢAC "Zīlūks" aprūpes modelī sociālās audzinātājas strādā maiņās; vienas maiņas ilgums ir 24 h. Līdz ar to, katrā sociālā audzinātāja ĢAC pavada katru ceturto dienu. Bērniem netiek veicināta konkrētu aprūpes personu piesaiste. Tomēr, DI ietvaros veiktajos bērnu individuālajos izvērtējumos norādīts, ka 9 bērniem ir nepieciešams mentors, ko var nodrošināt arī pastāvīga piesaistes /uzticības persona no darbinieku puses. Aprūpē esošajiem bērniem ir nepieciešamība pēc individuāla atbalsta un personīgām konsultācijām dažāda rakstura jautājumos, ko pašreizējais personāls nodrošinājums nespēj pilnībā sniegt.

ĢAC "Zīlūks" aprūpe un rehabilitācija tiek balstīta bērnu individuālās rehabilitācijas plānos. DI ietvaros veiktajos individuālajos izvērtējumos visiem 12 bērniem kā nepieciešams ir norādīts pakalpojums sociālā rehabilitācija dzīves vietā, bet 9 bērniem – sociālā darbinieka pakalpojumi, 6 bērniem - psihologa pakalpojumi. 2016. gadā ĢAC "Zīlūks" darbu uzsākusi sociālā audzinātāja ar sociālā rehabilitētāja izglītību. ĢAC "Zīlūks" personāls sastāvā nav sociālā darba speciālists (vadītāja šobrīd apgūst 2. līmeņa augstāko izglītību sociālajā darbā). Psihologa pakalpojumus nodrošina Ērgļu novada pašvaldības sociālā dienesta psihologs, kas nepieciešamības gadījumā apmeklē ĢAC bērnus. Kopumā, individuālie izvērtējumi norāda uz nepilnībām pakalpojumu nodrošināšanā ĢAC "Zīlūks" bērniem.

ĢAC "Zīlūks" vadītāja norāda, ka aprūpes modelis ir vērsts uz sadzīvisko un pašaprūpes prasmiņu veicināšanu. Bērni un jaunieši tiek iesaistīti produktu iegādē, ēst gatavošanā, galdu klāšanā un ēdienkartes izvēlē. Tāpat, kopā ar sociālajām audzinātājām bērni iesaistās saimnieciskajos darbos. ĢAC "Zīlūks" teritorijā ir sakņu dārzs un siltumnīca, kas tiek apkopta kopīgiem spēkiem. Pavāre kā atsevišķa štata vieta (0,5 slodze) izveidota tikai 2016. gadā, kad ĢAC "Zīlūks" ievietoti pirmsskolas vecuma bērni. Bērni tiek aicināti arī kā palīgi vietējo iedzīvotāju saimniecības darbos, par to nopelnot papildus kabatas naudu. Vasarās bērniem ir iespējas lasīt un nodot sēnes, ogas, nopelnot pašiem savu kabatas naudu. Vienlaikus DI ietvaros veiktajos individuālajos izvērtējumos kā nepieciešami noteikti arī viesģimenes pakalpojumi (7).

Kopumā, vērtējot esošo aprūpes modeli un analizējot bērnu/jauniešu individuālo vajadzību izvērtējumus, var secināt, ka ĢAC "Zīlūks" ir nepieciešams piesaistīt arī sociālo/attīstošo pedagogu, lai nodrošinātu atbalstu mācību procesā (nepieciešams 7 bērniem) un iesaistītu bērnus saturiska brīvā laika pavadīšanas aktivitātēs (7 bērniem.). Lai nodrošinātu bērnu/jauniešu psihosociālo rehabilitāciju visiem bērniem ir nepieciešami psihoterapijas pakalpojumi (smilšu terapija, klasiskā terapija, mākslas terapija u.c.), kā arī psihologa konsultācijas (6 bērniem). Kā nepieciešami norādīti ārstu speciālistu (6 bērniem) un psihiatra (6 bērniem) apmeklējumi.

4.4. Informācija par ĢAC "Zīlūks" personāla resursiem

ĢAC "Zīlūks" šobrīd (uz 01.07.2017) strādā 8 darbinieki. Detalizēta informācija par ĢAC "Zīlūks" darbiniekiem ir apkopota 2. pielikumā.

Vadītāja Rudīte Ligita Jansone vada ĢAC "Zīlūks" kopš tā dibināšanas. Lielākā daļa no ĢAC "Zīlūks" kolektīva ir ilggadēji darbinieki: vidējais darba stāžs ir 14 gadi, 4 no 7 darbiniekiem strādā ĢAC "Zīlūks" kopš tā dibināšanas (tātad – 24 gadus), 1 darbinieks pievienojies ĢAC 2015. gadā un viens – 2016. gadā. Darbinieku vecuma amplitūda ir no 25 līdz 60 gadiem (vidēji 45-50 gadi). Visi ĢAC "Zīlūks" darbinieki ir Sidrabiņu vietējie iedzīvotāji, tāpēc attālums, kas jāmēro no dzīvesvietas līdz darbam nav liels.

ĢAC "Zīlūks" personāls sastāvā šobrīd ietilpst vadītāja, 5 sociālās audzinātājas, pavārs un sētnieks (skat. 4. tabula). Kopējais likmju skaits ĢAC "Zīlūks" darbiniekiem sastāda 6,5. Visas bērnu aprūpē iesaistītās personas ir sievietes. Aprūpes personāla kopējais likmju skaits ir 4,5, taču ĢAC "Zīlūks" vadītāja norāda, ka bērnu aprūpē iesaistās viss ĢAC "Zīlūks" personāls, t.sk. vadītājs, sētnieks un pavārs. Aprūpes personāla (t.i. sociālo audzinātāju) skaits uz 1 ĢAC "Zīlūks" dzīvojošo bērnu uz 01.07.2017. sastāda 0,31 (aprūpes personāla likmes uz 1 bērnu – 0,28).

4. tabula: ĢAC "Zīlūks" personāla amati un slodzes (dati uz 01.06.2017.).
(Avots: ĢAC "Zīlūks" sniegtie dati)

Nr.p.k.	AMATS	DARBINIEKU SKAITS	LIK MJU SKAITS	IZGLĪTĪBAS LĪMENIS	DARBA STĀŽS ĢAC "ZĪLŪKS" (GADOS)
1	2	3	4	5	6
1.	Sociālā audzinātāja	5	4,5	2. līmeņa augstākā izglītība pedagoģijā	23
				Profesionālā vidējā izglītība "Sociālais darbinieks-sociālais aprūpētājs"	23
				1. līmeņa augstākā izglītība "Sociālais aprūpētājs"	23
				1. līmeņa augstākā izglītība "Sociālais aprūpētājs"	23
				1. līmeņa augstākā izglītība "Sociālais rehabilitētājs"	1
2.	Direktore	1	1	2. līmeņa augstākā izglītība (Bk.) "Sociālais pedagogs"; šobrīd iegūst 2. līmeņa augstāko izglītību (Mg.) – sociālais darbinieks	24
3.	Pavāre	1	0,5	Vidējā izglītība	1,5
4.	Sētnieks	1	0,5	Vidējā izglītība	2

3 no aprūpes un rehabilitācijas personāla ir 1. līmeņa augstākā izglītība (sociālais aprūpētājs vai sociālais rehabilitētājs), 1 sociālajai audzinātājai ir 2. līmeņa augstākā izglītība (pedagoģijā) un 1 profesionālā vidējā izglītība. ĢAC "Zīlūks" vadītāja šobrīd apgūst 2. līmeņa augstāko izglītību sociālajā darbā. Darbinieki turpina pilnveidoties, tāpēc pēdējo 3 gadu laikā pilnīgi visas sociālās audzinātājas ir apmeklējušas dažādas apmācību programmas (skat. 5. tabula)

5. tabula: ĢAC "Zīlūks" apmeklētās apmācības (dati uz 01.06.2017.).
(Avots: ĢAC "Zīlūks" sniegtie dati)

Nr.p.k.	APMĀCĪBU NOSAUKUMS	DARBINIEKU SKAITS, KAS PIEDALĪJIES APMĀCĪBĀS
1	2	3
1.	Uzvedības problēmas un mācību šķēršļi bērniem no sociālā riska ģimenēm	4
2.	Metodes un darba paņēmieni pedagoģiskā procesā ar izglītojamiem, kuriem ir dažādi funkcionālie traucējumi	3
3.	Stress kļūst par sabiedroto	2
4.	Bērnu tiesību aizsardzība	2
5.	Darbs ar bērniem, kuriem ir mācīšanās un uzvedības grūtības	1
6.	16-18 gadus vecu jauniešu, kuri dzīvo ārpus ģimenes aprūpes iestādes, sagatavošana patstāvīgas dzīves uzsākšanai	1

Sociālajiem audzinātājiem tiek nodrošinātas supervīzijas programmas "Atbalsta pasākumi pašvaldību speciālistiem darbā ar riska ģimenēm²⁵" ietvaros. Sociālie audzinātāji vērtē šo supervīziju kvalitāti un noderību kā ļoti augstu, bet supervīziju pieejamību kā labu.

Visiem ĢAC "Zīlūks" darbiniekiem būtu nepieciešamas apmācības ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu sniegšanā. Kā īpaši saistošas apmācību tēmas norādītas "dažādas terapijas". ĢAC "Zīlūks" darbinieki ir ieinteresēti apmācībās un labprāt papildinātu vai mainītu savu kvalifikāciju. Vienlaikus arī darbinieki norāda, ka

²⁵ Atbalsta pasākumi tiek nodrošināti "Valsts programmas bērna un ģimenes stāvokļa uzlabošanai 2016. gadam" ietvaros.

nepieciešamības gadījumā būtu gatavi pārprofilēties vai meklēt darbu citā institūcijā, jo viņiem ir izglītība un sociālā darba pieredze, kā arī 30 - 50 km rādiusā ap dzīvesvietu ir sastopamas vairākas pilsētas, kurās trūkst sociālā darba speciālisti.

4.5. ĢAC “Zīlūks” infrastruktūras un funkcionālā pielietojuma analīze

Ēka, kurā atrodas ĢAC “Zīlūks”, pieder Ērgļu novada pašvaldībai (kadastra apz. 70920070070001), un tās kopējā platība ir 1030 m² (Avots: ĢAC “Zīlūks” sniegtā informācija). Tā ir celta bērnudārza vajadzībām un nodota ekspluatācijā 1989. gadā (Avots: ĢAC “Zīlūks” sniegtā informācija). Ēku veido 3 spārni: ĢAC “Zīlūks” administratīvais spārns ēkas 1. stāvā, kā arī divstāvēgs labais un kreisais spārns. Ēkai ir 6 ieejas. Bērni ir izmitināti ēkas labā spārna daļā ar kopējo platību 552 m² (Avots: LM dati). Ēkas daļā, kuru apdzīvo bērni, pirms 10 gadiem ticis veikts remonts. Ēkas kreisais spārns nav remontēts kopš ēkas uzcelšanas, un šobrīd tas netiek izmantots sliktā tehniskā stāvokļa dēļ. Ēkas labā un kreisā spārna 2. stāvs netiek izmantots, izņemot labā spārna daļu, kurā iekārtota 1 istaba ĢAC “Zīlūks” vecākajiem bērniem, ierīkots papildus sanitārais mezgls un gaitenis pielāgots bērnu brīvā laika pavadīšanai. Personām ar kustību traucējumiem ir pieejams ēkas 1. stāvs. Ap ēku ir pieejama 8775 m² plaša teritorija bērnu brīvā laika pavadīšanai, kurā izvietots bērnu spēļu laukums, volejbola un basketbola laukums, kā arī iekopts dārzs un siltumnīca. ĢAC “Zīlūks” bērnu un personāla vajadzībām ēkai pieguļošajā teritorijā ir uzbūvēta neliela pirts.

ĢAC “Zīlūks” ēkas tehniskā stāvokļa apsekojuma²⁶ rezultāti ir apkopoti 4. un 5. pielikumā. Apsekojuma laikā konstatēts, ka ĢAC “Zīlūks” ēkas vispārējais stāvoklis kopumā vērtējams kā neapmierinošs un nepieciešami ievērojami finansiālie līdzekļi, lai ilgtermiņā turpinātu izmantot ēku pakalpojumu sniegšanai, kā arī pielāgotu telpas atbilstoši DI normatīviem. Nesen ir veikti jumta seguma atjaunošanas darbi, bet fasāde ir sliktā tehniskā stāvoklī. Pirms 20 gadiem ir veikta daļēja logu un durvju nomaiņa, kā arī pirms 10 gadiem veikts kosmētiskais remonts iekštelpās, kurās ikdienā uzturas bērni. Pārējā ēkā remonts nav veikts kopš tās uzcelšanas. Ēkas inženiertīklu, tai skaitā apkures sistēmas, stāvoklis raksturojams kā apmierinošs. Ēkas inženiertīkli savu funkciju pilda, bet ir neefektīvi, jo daļa no tiem nav mainīti kopš ēkas uzcelšanas. Ēkai pieguļošā teritorija un tās infrastruktūra vērtējama kā apmierinoša. Teritorijā atrodas 3 bērnu nojumes, kas ir tehniski sliktā stāvoklī un ir jānojauc.

ĢAC “Zīlūks” esošais telpu plānojums atbilst mērķim, ar kādu tika celta attiecīgā ēka, respektīvi, bērnu dārza vajadzībām. Šobrīd ĢAC “Zīlūks” vajadzībām pieejamas šādas telpas:

- 5 bērnu istabas (1 vienvietīga, 1 četrvietīga, 1 piecvietīga un 2 sešvietīgas) (Avots: LM dati);
- atpūtas telpa 1. stāvā un 2. stāvā;
- pasākumu zāle;
- ĢAC “Zīlūks” vadības, personāla un medicīnas telpas;
- virtuve;
- neliela virtuve pie bērnu istabām 1. stāvā;
- garderobe;
- sanitārais mezgls (dušas un tualetes) ĢAC “Zīlūks” 1. un 2. stāvā;
- veļas mazgāšanas telpa;
- noliktavas.

ĢAC “Zīlūks” bērni šobrīd ir izmitināti 3 atsevišķās istabās ēkas labā spārna 1. stāvā, kā arī 1 istabā ēkas labā spārna 2. stāvā. Bērnu istabas ēkas 1. stāvā ir 12 – 15 m² lielas, un katrā no tām ir izvietotas 2 divstāvu bērnu gultas, kā arī skapis un rakstāmgalds. Bērniem ir pieejama plaša dzīvojamā istaba. Augstie griesti (aptuveni 3 m augstumā) bērnu apdzīvotajās telpās, kā arī esošā sienu un grīdas apdare nerada mājīguma sajūtu. Blakus bērnu zonai ir iekārtots sociālo audzinātāju kabinets. Bērniem ir kopīgs sanitārais mezgls ar izlietnēm, dušu un klozetpodiem. Meitenēm un zēniem ir katram sava tualetes kabīne. Ēkas otrajā stāvā ir 1 istaba, kurā dzīvo trīs vecākie bērni (puiši), kā arī izvietots dators, tenisa galds un citas galda spēles. Administratīvajā spārnā atrodas iestādes vadības, personāla, viesu uzņemšanas, medicīnas, veļas mazgāšanas telpa un atsevišķas noliktavas.

²⁶ Ēkas apsekojumu veica sertificēts būvspeciālists 22.06.2017.

4.6. ĢAC "Zīlūks" izvietojums un pieejamība

ĢAC "Zīlūks" atrodas Sidrabiņu ciemā Ērgļu novadā, Sausnējas pagastā. Sidrabiņi ir Sausnējas pagasta centrs un atrodas 13 km attālumā no novada centra – Ērgļiem, 42 km attālumā no Madonas un Aizkraukles, 45 km attālumā no Jēkabpils un 124 km attālumā no Rīgas. Ērgļu novada kopējā platība ir 379,5 km². Saskaņā ar PMLP datiem iedzīvotāju skaits Ērgļu novadā uz 01.01.2017. ir 3 101, kas salīdzinoši ar 2012. gadu ir par 374 cilvēkiem mazāk (3 475) (skat. 6. pielikumu). Sausnējas pagastā, balstoties uz PMLP datiem, 2017. gada sākumā dzīvoja 556 iedzīvotāji.

Tuvākie veselības aprūpes pakalpojumi ĢAC "Zīlūks" ir pieejami Sausnējas pagasta feldšeru punktā "Straumes", kā arī Ērgļos – "Ērgļu slimnīca" (11 km no ĢAC "Zīlūks"), kas ir pieejama arī personām ar FT, Zobārstniecība "Gunta" (10,8 km no ĢAC "Zīlūks"), Dr. Kalves doktorāts "Auris" (10,5 km no ĢAC "Zīlūks"). Ārsti-speciālisti Ērgļu novada iedzīvotājiem ir pieejami gan Ērgļu slimnīcā, gan Madonas slimnīcā, kas atrodas 42 km attālumā no ĢAC "Zīlūks". Madonas slimnīcā pieejamie speciālistu pakalpojumi ir ievērojami plašāki nekā Ērgļu novadā. 20-30 km rādiusā ap ĢAC "Zīlūks" Kokneses, Pļaviņu un Madonas novados ir pieejamas arī vairākas ģimenes ārstu prakses. Detalizēta informācija par ĢAC "Zīlūks" apkārtnē pieejamajiem ārstiem-speciālistiem ir apkopota 7. pielikumā.

Ērgļu novadā atrodas 5 **izglītības iestādes** – viena pirmsskolas izglītības iestāde, pamatskolas izglītības iestāde, vidusskolas izglītības iestāde un divas profesionālās ievirzes izglītības iestādes (skat. 8. pielikumu). Daļa ĢAC "Zīlūks" bērnu (5) mācās J. Zālīša Sausnējas pamatskolā (4,5 km no ĢAC "Zīlūks") un pirmsskolas izglītības iestādē, citi (4) – Dzelzavas internātpamatskolā (63 km no ĢAC "Zīlūks"), 2 – Ogres tehnikumā, 1 – Sausnējas pirmsskolas izglītības iestādē. Dzelzavas internātpamatskola kā piemērotākā 4 bērniem ir izvēlēta tāpēc, ka tā realizē gan speciālās, gan profesionālās pamatizglītības programmas, kurās uzsvars ir uz praktisku iemaņu attīstību un arodizglītību. Bērni nedzīvo skolas internātā, bet vakaros atgriežas ĢAC "Zīlūks", ko sekmē arī piemērots skolas autobusa kursēšanas laika grafiks. Uz skolu bērni dodas ar satiksmes autobusu, kura kursēšanas laiki pilnībā atbilst vajadzībām un mācību grafikam (stundas sākas pl. 9:10, bet mājās bērni atgriežas 16:00). 6 km attālumā no ĢAC "Zīlūks" atrodas Pērses sākumskola. Ērgļos ir pieejami arī Ērgļu vidusskolas (10 km no ĢAC "Zīlūks") sniegtie izglītības pakalpojumi. Plašākas izglītības iespējas ir pieejamas Madonas novadā un Madonā, kas atrodas salīdzinoši tālāk no ĢAC "Zīlūks" (līdz 42 km) (skat. 8. pielikumu)

Sociālos pakalpojumus Ērgļu novadā nodrošina – Ērgļu novada pašvaldības Sociālais dienests (10 km no ĢAC "Zīlūks").

Sidrabiņos pieejamie **sadzīves pakalpojumi** ir pasts (300 m no ĢAC "Zīlūks") un veikals (300 m no ĢAC "Zīlūks"), bet nepieciešamības gadījumā lielākie bērni paši dodas uz Ērgļiem, lai apmeklētu ārstniecības iestādes un izmantotu tur pieejamo, plašāko sadzīves pakalpojumu klāstu. Jaunākie bērni uz Ērgļiem vai citām pilsētām dodas sociālo audzinātāju pavadībā. Ērgļos ir pieejami dažādi veikali, konditorejas, kafejnīcas, aptiekas, bibliotēka. Iršu pagastā (6 km no ĢAC "Zīlūks") atrodas Iršu Romas katoļu baznīca un Ērgļos (14 km no ĢAC "Zīlūks") atrodas Ērgļu Svētā Jāņa baznīca. Friziera pakalpojumi un bankomāts atrodas 11 km attālumā no ĢAC.

Bērniem ir iespējas kvalitatīvi pavadīt **brīvo laiku** dabā, nodarbojoties ar sportiskām aktivitātēm, kā arī piedaloties kultūras pasākumos. Sidrabiņu ĢAC "Zīlūks" atrodas volejbola un basketbola laukums, kurā ĢAC "Zīlūks" bērni dodas sportot (200 m no ĢAC "Zīlūks"). Apkārtnē ir vasarās ar ogām un sēnēm bagāti meži, tāpēc bērniem ir iespējas lasīt, nodot tās un nopelnīt naudu. Tiek izmantotas vietējās vides iespējas – bērni ziemā slido, bet vasarā – makšķerē. Ērgļos ir pieejama arī distanču slēpošanas trase (11,1 km attālumā no ĢAC "Zīlūks"). ĢAC "Zīlūks" bērni apmeklē arī teātri u.c. kultūras pasākumus darbinieku pavadībā, piemēram, Ērgļu estrādē rīkotajos pasākumos vai izbraukumos uz Rīgu (118 km no ĢAC "Zīlūks") un bērni aktīvi iesaistās Jaunsardzes kustībā. Vairāki bērni un jaunieši apmeklē sporta nodarbības Ērgļos (14,8 km no ĢAC "Zīlūks"), īpaši iecienītas ir basketbola nodarbības un Ērgļu skeitparks. Bērni iesaistās dažādos interešu izglītības pulciņos skolās. ĢAC "Zīlūks" teritorijā bērniem ir pieejams bērnu spēļu laukums, volejbola un basketbola laukums. Pagalmā ir uzbūvēta neliela pirtiņa, kuru izmanto bērni un darbinieki.

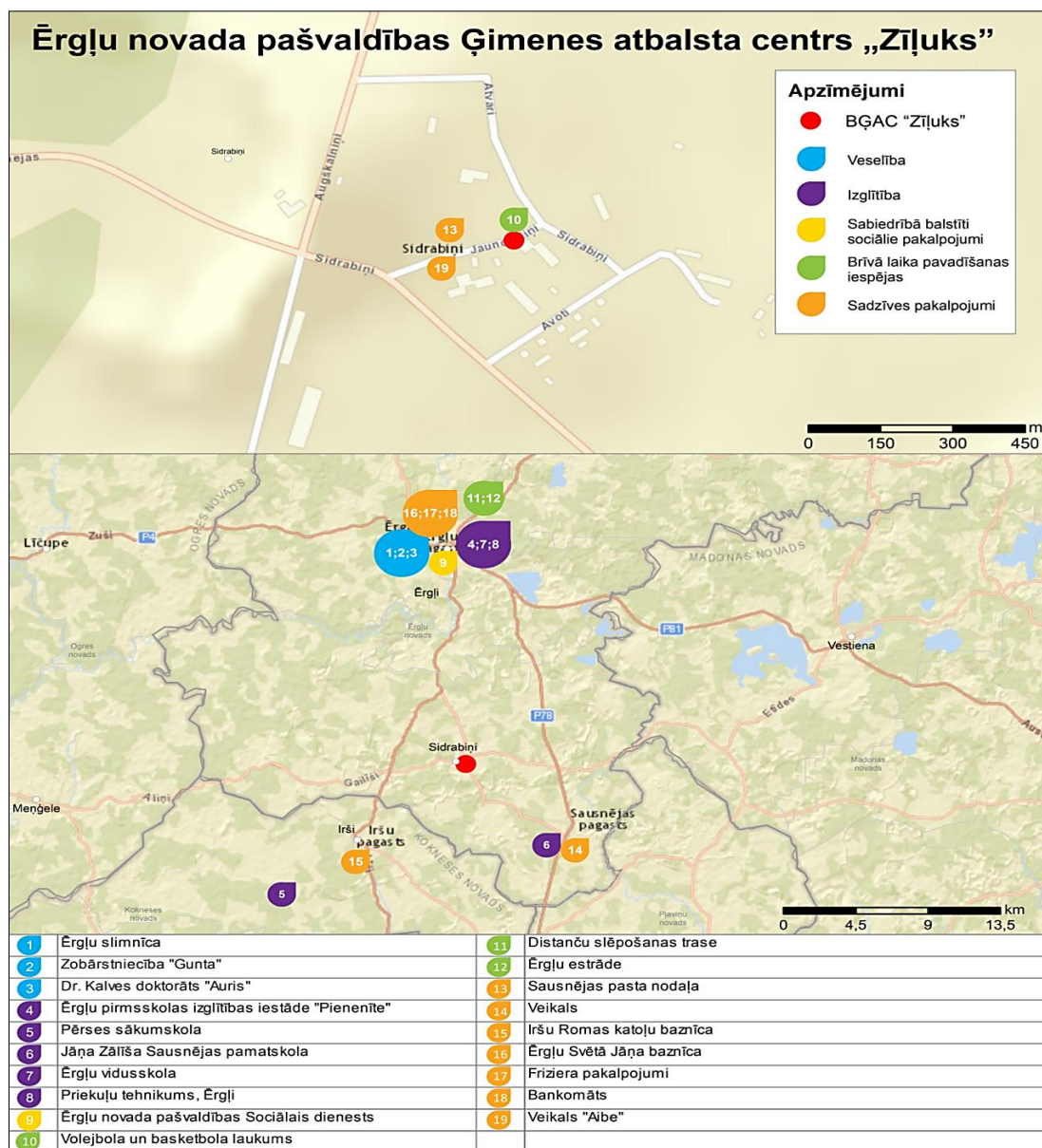
ĢAC "Zīlūks" telpas (zāle) ir pieejamas arī vietējā pagasta iedzīvotāju sabiedriskajām aktivitātēm. Pensionāru klubs labprāt izmanto telpas savām sanāksmēm. Reizi nedēļā notiek ārstnieciskās vingrošanas nodarbības, kuras ir pieejamas gan ĢAC "Zīlūks" bērniem, gan vietējiem iedzīvotājiem. Tāpat, reizi nedēļā notiek arī deju nodarbības (līnijdejas).

Apkārtējie pievedceļi, pa kuriem var nokļūt Sidrabiņos, ir ar grants segumu un samērā sliktā stāvoklī. Sidrabiņi ir izvietoti autoceļā V885 un V917 krustojumā, netālu no Latvijas reģionālā autoceļa P79 (Koknese - Ērgļi). 5 km

attālumā no ĢAC "Zīlūks" ir pieejams asfaltēta seguma ceļš, kas veido savienojumu starp Ērgļu, Pļaviņu un Madonas novadiem. Apmēram 3 km attālumā no ĢAC "Zīlūks" atrodas autobusa pietura, kurā pietur vairāki (4) starppilsētu autobusu reisi.

Tuvākie pieejamie pakalpojumi un to izvietojums ĢAC "Zīlūks" ir redzami 2. attēlā.

2. attēls: ĢAC "Zīlūks" pakalpojumu pieejamība un izvietojums.
(Avots: Autoru izstrādāts)

4.7. ĢAC "Zīlūks" budžets un ienākumu avoti

ĢAC "Zīlūks" gada ieņēmumi pēdējos trīs gados svārstās ap EUR 70 000,00 (2014. gadā: EUR 69 818,00, 2015. gadā: EUR 68 821,00, 2016. gadā: EUR 76 534,00) un tos veido pašvaldību ieskaitījumi par sava novada bērniem, kā arī visos trīs gados ĢAC "Zīlūks" ir saņēmis valsts budžeta dotāciju pašvaldībām par personām, kuras ievietotas institūcijā līdz 01.01.1998., EUR 8 540,00 apmērā katru gadu. Lai arī ĢAC "Zīlūks" statistikas pārskati par pēdējiem trīs gadiem neatspoguļo ziedojumu vai humānās palīdzības saņemšanu, centram jau ir izveidojusies ilglaicīga sadarbība ar fiziskām personām Zviedrijā, kas ik gadus veic dāvinājumus ĢAC "Zīlūks" mītošo bērnu vajadzībām, piemēram, pārskaitot naudas līdzekļus medikamentu iegādei vai dāvinot mācību gada uzsākšanai nepieciešamās skolas lietas.

ĢAC "Zīlūks" kopējais finanšu līdzekļu izlietojums uz vienu bērnu mēnesī, neskaitot humāno palīdzību un kapitālieguldījumus, pēdējos trīs gados uzrāda pieaugošu tendenci: 2014. gadā – EUR 441,52; 2015. gadā – EUR 566,43; 2016. gadā – EUR 586,37, tomēr tas ir ievērojami zemāks gan par vidējo līdzekļu izlietojuma rādītāju valstī pašvaldību un citu organizāciju bērnu sociālās aprūpes centros, kur tas 2016. gadā bija EUR 976,86 uz vienu bērnu mēnesī²⁷, gan par vidējo rādītāju VPR bērnu sociālās aprūpes centros, kur tas 2016. gadā bija EUR 1 054,66²⁸ uz vienu bērnu mēnesī.

ĢAC "Zīlūks" izdevumu (bez kapitāliem izdevumiem) lielākā pozīcija ir darbinieku atalgojums un uz to attiecināmie nodokļi, kas 2016. gadā veidoja 71% no centra kopējiem gada izdevumiem un absolūtos skaitļos bija apmēram 2015. gada līmenī. Otrā finanšu apjoma ziņā lielākā ĢAC "Zīlūks" izdevumu pozīcija ir ēku uzturēšanas izmaksas, kas 2016. gadā veidoja 16% no kopējiem izdevumiem (2014. gadā – 8%, 2015. gadā – 13%, 2016. gadā – 16%) un pēdējo trīs gadu griezumā šajā izdevumu pozīcijā ir būtisks pieaugums. Salīdzinājumā ar 2014. gadu ĢAC "Zīlūks" izdevumi kurināmā un enerģētisko materiālu iegādei ēku uzturēšanai 2016. gadā ir pieauguši 2,4 reizes. Pakalpojuma sniegšanai ĢAC "Zīlūks" izmanto tikai vienu ēkas spārnu, tomēr apkures sezonā tiek apkurinātas arī neizmantotās telpas, tādējādi radot centram papildus izdevumus. Trešā lielākā izdevumu pozīcija ir ar bērniem tieši saistītās izmaksas, t.sk., veselība, izglītība, apģērbs, u.tml., kas veido 9% no kopējiem 2016. gada izdevumiem. Lai arī šāda ar bērniem tieši saistīto izdevumu procentuālā proporcija pēdējo trīs gadu griezumā ir nemainīga, tomēr absolūtos skaitļos kopš 2014. gada ir vērojams izdevumu kāpums par vairāk kā EUR 3 000,00. Ievērojami apjomīgākā ar bērniem tieši saistīto izdevumu apakšpozīcija ir ēdināšanas izdevumi, kas 2016. gadā veidoja 85% no kopējām šīs pozīcijas izmaksām. 2015. gadā ĢAC "Zīlūks" administratīvie izdevumi salīdzinājumā ar 2014. gadu ir ievērojami pieauguši, sasniedzot EUR 4 268,00 (2014. gadā – EUR 175,00). Lai arī 2016. gadā administratīvie izdevumi ir samazinājušies līdz EUR 3 187,00, šī izdevumu pozīcija joprojām ir proporcionāli liela.

6.tabula: ĢAC "Zīlūks" budžets un ienākumu avoti (dati par 2014.-2016.g.).

(Avots: Pārskata par ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu 2014., 2015., 2016. gadā dati)

Nr.p.k.	POZĪCIJA	RĀDĪTĀJI	2014	2015	2016
1	2	3	4	5	6
1.	Ieņēmumi:				
1.1.	Faktiskie ieņēmumi (izņemot humāno palīdzību), EUR	<i>iemaksas no valsts budžeta</i>	0,00	0,00	0,00
		<i>pašvaldību iemaksas</i>	61 278,00	60 281,00	67 994,00
		<i>citi ieņēmumi</i>	8 540,00	8 540,00	8 540,00
		ieņēmumi kopā, EUR:	69 818,00	68 821,00	76 534,00
1.2.	Humānā palīdzība, ziedojumi, EUR	Saņemtā humānā palīdzība, ziedojumi kopā, EUR:	0,00	0,00	0,00
2.	Izdevumi:				
2.1.	Izdevumi (izņemot kapitālos izdevumus), EUR	kopējie ēku uzturēšanas un komunālie izdevumi, no kuriem:	6 487,00	12 260,00	15 690,00
		<i>remontu un iestādes uzturēšanas izdevumi</i>	2 307,00	7 992,00	7 800,00
		<i>komunālo pakalpojumu izdevumi</i>	0,00	0,00	0,00
		<i>izdevumi kurināmā iegādei</i>	4 180,00	4 268,00	7 890,00
		darbinieku atalgojums (t.sk. nodokļi)	60 996,00	69 363,00	69 814,00
		kopējie ar bērniem tieši saistītie izdevumi, no kuriem:	6 252,00	8 930,00	9 468,00
		<i>ēdināšanas izdevumi</i>	5 721,00	7 749,00	8 000,00
		<i>zāļu iegādes izdevumi</i>	378,00	400,00	600,00

²⁷ Valsts statistikas pārskatu kopsavilkums "Pārskati par ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu 2016. gadā". Pieejams: <http://www.lm.gov.lv/text/3678>

²⁸ Vidējais finanšu līdzekļu izlietojuma rādītājs 2016. gadā uz vienu bērnu mēnesī VPR bez BSAC "Gaujiena" datiem.

Nr.p.k.	POZĪCIJA	RĀDĪTĀJI	2014	2015	2016
1	2	3	4	5	6
		<i>mīkstā inventāra iegādes izdevumi</i>	153,00	200,00	200,00
		<i>sanitāri higiēnisko materiālu iegādes izdevumi</i>	0,00	0,00	318,00
		<i>mācību līdzekļu un materiālu iegādes izdevumi</i>	0,00	0,00	50,00
		<i>periodikas iegādes izdevumi</i>	0,00	0,00	0,00
		<i>citi tieši saistītie izdevumi</i>	0,00	581,00	300,00
		administratīvie izdevumi	175,00	4 268,00	3 187,00
		citi saistītie izdevumi	0,00	0,00	0,00
		Izdevumi kopā, EUR:	73 910, 00	94 821, 00	98 159, 00
2.2.	Kapitālie izdevumi, EUR:	Kapitālie izdevumi kopā, EUR:	0,00	0,00	0,00
3.	Kopējais finanšu līdzekļu izlietojums uz vienu bērnu mēnesī				
3.1.	Kopējie izlietotie līdzekļi uz vienu bērnu MĒNESĪ (bez humānās palīdzības un kapitālieguldījumiem), EUR		441,52	566,43	586,37
		<i>ēdināšanai izlietotie līdzekļi DIENĀ</i>	1,14	1,54	1,59
		<i>zāļu iegādei izlietotie līdzekļi DIENĀ</i>	0,08	0,08	0,12
		<i>mīkstā inventāra iegādei izlietotie līdzekļi MĒNESĪ</i>	0,91	1,19	1,19
		<i>sanitāri higiēnisko materiālu iegādei izlietotie līdzekļi MĒNESĪ</i>	0,00	0,00	1,90

Kopumā vērtējot, ĢAC "Zīlūks" izdevumi pēdējos trīs gados ir pieauguši par vairāk kā EUR 24 000,00 galvenokārt uz ēku uzturēšanas un kurināmā iegādes, kā arī darbinieku atalgojuma, administratīvo izdevumu un ar bērniem tieši saistīto izdevumu rēķina, turklāt ar bērniem tieši saistīto izdevumu pozīcijas proporcija ir palikusi nemainīga 9% apmērā. ĢAC "Zīlūks" šajā periodā nav bijuši kapitālie izdevumi. ĢAC "Zīlūks" izdevumi pēdējos trīs gados uzrāda stabilu tendenci pārsniegt ieņēmumus. 2015. gada ieņēmumu un izdevumu starpība bija EUR -26 000,00, bet 2015. gadā: EUR -21 625,00.

4.8. Aprūpes modeļa un resursu atbilstība ģimeniskai videi pietuvināta pakalpojuma sniegšanai

Šajā nodaļā analizēta ĢAC "Zīlūks" sniegtā pakalpojuma atbilstība ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu sniegšanai (turpmāk – ĢVPP). Izvērtējums balstās nozīmīgākajos ES un LV normatīvos par bērnu tiesībām un ārpusģimenes aprūpi, ietverot tādus dokumentus kā ANO pamatnostādnes, Eiropas deinstitutionalizācijas vadlīnijas, Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem, Quality4Children, Rīcības plāns deinstitutionalizācijas īstenošanai 2015.-2020. g., Metodiskie ieteikumi bāriņtiesām un pašvaldības sociālajiem dienestiem²⁹.

7.tabula: ĢAC "Zīlūks" atbilstības ģimeniskai videi pietuvināta pakalpojuma sniegšanai izvērtējums.

(Avots: autoru izstrādāts).

Nr.p.k.	NORMATĪVAIS AKTS	ATBILSTĪBA
1	2	3
1.	Alternatīvās aprūpes iestādēm ir jābūt mazām , un to videi jābūt pēc iespējas tuvai ģimenes vai nelielas grupas videi (ANO pamatnostādnes 123. p.). Vienā aprūpes	<ul style="list-style-type: none"> Pēdējo 3 gadu laikā bērnu skaits ĢAC "Zīlūks" nav pārsniedzis 20; uz 01.06.2017. iestādē bija ievietoti 16 bērni. ĢAC "Zīlūks" atbilst ĢVPP prasībām attiecībā uz bērnu skaitu.

²⁹ Bērnu, ģimenes un sabiedrības integrācijas lietu ministrija "Metodiskie ieteikumi bāriņtiesām un pašvaldību sociālajiem dienestiem par bāriņtiesas un sociālā darba speciālista darbu ar ģimeni un citu speciālistu sadarbību".

Nr.p.k.	NORMATĪVAIS AKTS	ATBILSTĪBA
1	2	3
	<p>institūcijas ēkā nedrīkst novietot vairāk kā 24 bērnus; ģimeniska vide ietver bērnu izvietojumu nelielās grupās (līdz 8 bērniem vienā grupā), katrai grupai nodrošinot atsevišķas sadzīves, sanitārās telpas un virtuvi (Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem, 39., 42., 43. p.). Bērnu aprūpes institūcija ģimeniskai videi pietuvinātu sociālo pakalpojumu veido atsevišķās dzīvokļa tipa sociālā pakalpojuma sniegšanas vietās, tai skaitā dzīvojamās mājās vai dzīvokļos (Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem 27. p.).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bērni ĢAC "Zīlūks" netiek iedalīti mazās grupās, taču atsevišķi novietoti ir bērni un atsevišķi jaunieši (3 zēni vecumā no 15 g.); līdz ar to, bērnu skaits kopējā grupā ir 13 (pārsniedz 8), bet jauniešu grupā – 3. ▪ ĢAC "Zīlūks" bērnu grupai ir viena kopēja virtuve, sadzīves un sanitārās telpas; tas neatbilst nosacījumam par atsevišķām sadzīves, sanitārajām un virtuves telpām katrai grupai. ĢAC "Zīlūks" esošais telpu izvietojums nepieļauj bērnu sadalīšanu mazākās grupās, kas atbilstu nosacījumiem.
2.	<p>Bērnu aprūpes iestāžu telpām ir jāatbilst veselības un drošības prasībām (ANO pamatnostādnes 91. p.).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ĢAC "Zīlūks" telpas atbilst veselības un drošības prasībām.
3.	<p>Slēgto institūciju telpas netiek izmantotas citu izolējošu sociālo pakalpojumu sniegšanai (Rīcības plāns deinstitucionalizācijas īstenošanai, 5. lpp.).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ĢAC "Zīlūks" telpas netiek izmantotas citu izolējošu sociālo pakalpojumu sniegšanai.
4.	<p>Ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums paredz aprūpes organizēšanu atbilstoši bērna individuālajām vajadzībām un bērna labākajām interesēm (Eiropas deinstitucionalizācijas vadlīnijas, 28. lpp.).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Saskaņā ar DI ietvaros veiktajiem individuālajiem izvērtējumiem 4 ĢAC "Zīlūks" dzīvojošajiem jauniešiem kā nepieciešamais ĢVPP ir norādīts jauniešu māja. BSAC "Zīlūks" 3 jauniešiem ir izveidota no pārējiem bērniem atdalīta dzīves telpa, t.sk. sanitārais mežgls; aprūpes modelis veicina jauniešu sociālo un sadzīves prasmju apguvi (jaunieši patstāvīgi var doties iepirkties, apmeklēt ārstus, iesaistīties ēst gatavošanā, dārza u.c. saimnieciskajos darbos). Lai pakalpojums atbilstu jauniešu mājas pakalpojumam ar daļēji patstāvīgu dzīvi, būtu jānodrošina vēl patstāvīgākas pašaprūpes iespējas jauniešiem, t.sk. finanšu prasības apguve. ▪ ĢAC "Zīlūks" personāls nenodrošina bērniem sociālā darbinieka pakalpojumus, kas individuālajos izvērtējumos ieteikts 9 bērniem. ▪ Saskaņā ar DI ietvaros veiktajiem individuālajiem izvērtējumiem 6 (ievietoti no Salaspils novada) ĢAC "Zīlūks" dzīvojošajiem jauniešiem kā viens no nepieciešamajiem ĢVPP ir norādīts ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija (mazā institūcija), kas liecina, ka 6 bērniem atrašanās ĢAC "Zīlūks" ir optimāla.
5.	<p>Ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums veicina ģimenisku sajūtu (Eiropas deinstitucionalizācijas vadlīnijas, 28. lpp.). Aprūpētājs nodrošina bērnam personīgo telpu un rada vidi, kurā viņš var attīstīt pieķeršanos un piederības sajūtu ("Quality4Children", 7. standarts).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ĢAC "Zīlūks" telpu izkārtojums ir veidots bērnu darba vajadzībām; telpu izkārtojums nerada sajūtu par mājīgu vidi. ▪ ĢAC "Zīlūks" bērni ir izvietoti 2 zēnu un 1 meiteņu istabā; katrā istabā dzīvo 3-4 bērni, kas mudina apšaubīt bērnu iespējas uz personīgu telpu.

Nr.p.k.	NORMATĪVAIS AKTS	ATBILSTĪBA
1	2	3
		<ul style="list-style-type: none"> Saskaņā ar ĢAC "Zīļuks" darbinieku sniegto informāciju 3 no 16 ĢAC esošajiem bērniem uzturas tur ilgstoši. Šiem bērniem būtu jānodrošina iespējas personīgai telpai un piesaistes personai.
6.	<p>Ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums ietver aprūpes modeli ar vienu vai vairākiem aprūpes speciālistiem, kas pilda vecāku funkcijas. Bērnu pamatvajadzība ir patstāvīga piesaiste un stabilas attiecības ar aprūpētāju (ANO pamatnostādnes 12. p., Quality4Children 7. standarts). Iestādē ir jābūt pieejamam skaitam aprūpētāju, kas nodrošina individuālas uzmanības sniegšanu bērnam un iespēju saistīties ar konkrētu aprūpētāju (ANO pamatnostādnes 126. p.).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ĢAC "Zīļuks" aprūpes darbs tiek organizēts mainās, un katrs aprūpētājs ir darbā tikai katru ceturto dienu. Aprūpētājam netiek "piesaistīti" konkrēti bērni, ko nosaka biežā bērnu mainība. ĢAC "Zīļuks" aprūpes personāls uz 1 bērnu ir 0.31, bet likmju ziņā 0.28. Tas ir ļoti zems rādītājs, kas liecina, ka ĢAC ievietoto bērnu iespējas uz individuālu uzmanību, aprūpētāju pieejamību un pilnvērtīgu aprūpi ir ļoti ierobežotas. Individuālajos izvērtējumos ĢAC bērniem kā nepieciešami pakalpojumi norādīti mentors (9 bērniem), sociālais rehabilitētājs (12), sociālais pedagogs (9), kas liecina par augstas intensitātes atbalsta vajadzībām.
7.	<p>Lēmumos par alternatīvo aprūpi bērnu vēlams paturēt pēc iespējas tuvāk tā pierastajai dzīvesvietai, lai atvieglotu sakarus un bērna potenciālo atkalapvienošanos ar ģimeni un bērna izglītība, kultūras un sociālā dzīve tiktu pēc iespējas mazāk traucēta (ANO pamatnostādnes 11. p.).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Tikai 1 no 11 bērniem novietojums ĢAC "Zīļuks" atbilst nosacījumam par atrašanos pēc iespējas tuvāk ierastajai dzīvesvietai (Ērgļu novads), kas potenciāli varētu sekmēt saskarsmi ar ģimeni un tuviniekiem (pārējie bērni ievietoti no Gulbenes, Ogres, Salaspils novadiem). Tas apgrūpina bērnu saskarsmi ar tuviniekiem ģimeņu atkalapvienošanas nolūkos.
8.	<p>Aprūpes pakalpojumā ir jāveicina bērna saskarsme ar ģimeni u.c. tuvām personām, kā arī jāsteno aktīva līdzdalība ģimeņu atkalapvienošanā (ANO pamatnostādnes 53., 81. p., Quality4Children 8. standarts). Bērnu aprūpes iestādei ir pienākums veicināt ģimenes saišu atjaunošanos, kā arī nodrošināt bērnam iespēju tikt ar vecākiem un radniekiem (Metodiskie ieteikumi bāriņtiesām un pašvaldības sociālajiem dienestiem, 14. lpp.).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Laika periodā 2014.-2016. g. no ĢAC "Zīļuks" ģimenēs atgriezti 15 bērni un aizbildnībā nodoti 3 bērni, apliecinot sociālo darba rezultātus ģimeņu atkalapvienošanā. ĢAC "Zīļuks" vadība norāda, ka atbalsta bērnu tikšanos ar ģimenēm. 12 no 16 bērniem, kuri šobrīd atrodas ĢAC ģimenes regulāri apmeklē bērnus.
9.	<p>ANO pamatnostādnes 14. punkts: "bērnu ievietošana institūcijā ir jāizmanto kā pagaidu pasākums uz visīsāko iespējamo laiku".</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vidējais bērnu uzturēšanās ilgums ĢAC "Zīļuks" ir 1 gads un 7 mēneši.
10.	<p>Aprūpes iestādēm ir "sistemātiski jātiecas sagatavot bērnus patstāvīgai dzīvei un pilnīgai integrācijai sabiedrībā, īpaši rūpējoties par viņu sociālajām un dzīves prasmēm" (ANO pamatnostādnes 131., 132. p.; "Quality4Children" 14. standarts).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Saskaņā ar ĢAC "Zīļuks" vadītājas pausto informāciju, ĢAC aprūpes modelis ir vērstis uz sadzīves un pašaprūpes iemaņu veicināšanu bērniem. Tomēr, bērnu individuālajos izvērtējumos bērniem ieteiktie pakalpojumi ļoti lielā mērā saistās ar sadzīves, sociālo un pašaprūpes prasmju apguvi (viesģimenes pakalpojums nepieciešams 7 bērniem, mentors – 9 bērniem).

Nr.p.k.	NORMATĪVAIS AKTS	ATBILSTĪBA
1	2	3
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pozitīvi vērtējamas ĢAC "Zīlūks" bērnu iespējas iesaistīties dārza darbos, kā arī gūt ienākumus, palīdzot apkārtējiem iedzīvotājiem, lasot ogas un sēnes. ▪ ĢAC "Zīlūks" bērnu integrāciju vietējā Sidrabiņu sabiedrībā veicina regulāra ĢAC telpu izmantošana vietējās kopienas vajadzībām.
11.	Aprūpes iestādei ir jāveicina bērnu piekļuve izglītībai, veselības u.c. pamatpakalpojumiem (ANO pamatnostādnes 16. p.).	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ĢAC "Zīlūks" bērni saņem savām iespējām un attīstībai piemērotāko izglītību, ko veicina pieejamais izglītības iestāžu klāsts un efektīvais sabiedriskā transporta plūsmu grafiks. ▪ ĢAC "Zīlūks" dzīvojošiem bērniem nepieciešamie veselības pakalpojumi ir pieejami Ērgļos (13 km attālumā no ĢAC). ▪ Pakalpojumu pieejamību bērniem veicina ĢAC "Zīlūks" rīcībā esošais transports. ▪ Pieejamais sadzīves pakalpojumu klāsts Sidrabiņos ir ļoti ierobežots.
12.	Ārpus ģimenes aprūpes iestādei ir jānodrošina, ka vienas ģimenes bērni atrodas vienā aprūpes vietā un grupā (ANO pamatnostādnes 17. p.; Quality4Children 4. standarts).	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ĢAC "Zīlūks" aprūpes modelī vienas ģimenes bērniem tiek nodrošināta iespēja dzīvot vienā istabā, ja viņi to vēlas, taču dominējošais princips ir bērnu dalījums pa istabām, balstoties pēc dzimuma.
13.	Jānodrošina, lai aprūpē esoši bērni netiek stigmatizēti; jāsamazina iespējas identificēt, ka bērns atrodas alternatīvajā aprūpē (ANO pamatnostādnes 95. p.).	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sidrabiņu ciemu apdzīvo maza kopiena, un ĢAC "Zīlūks" ir viena no retajām iestādēm, kas tajā novietota. Līdz ar to, bērni tiek tieši asociēti ar ĢAC "Zīlūks".
14.	Aprūpes procesam ir jānorisinās saskaņā ar bērna individuālās attīstības plānu (Quality4Children, 6. standarts) jeb individuālās rehabilitācijas plānu.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ĢAC "Zīlūks" sadarbībā ar pašvaldību sociālo dienestu katram bērnam izstrādā individuālās rehabilitācijas plānu, kurā ir ietvertas bērna intereses un vajadzības.
15.	Bērni ar īpašām vajadzībām saņem atbilstošu aprūpi (Quality4Children, 6. standarts).	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ĢAC "Zīlūks" 1. stāva vides pieejamība ir pielāgota bērniem ar FT.
16.	Aprūpētājiem ir jāsaņem nepārtrauktas apmācības un atbalsts (ANO pamatnostādnes 71., 115. p.; Quality4Children 9. standarts)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ĢAC "Zīlūks" vadītāja un aprūpētājas strādā ĢAC "Zīlūks" kopš tā dibināšanas, un ir bijušas iesaistītas pakalpojumu sniegšanā dažādām mērķa grupām: bērniem, jauniešiem, ģimenēm, senioriem. ▪ ĢAC "Zīlūks" darbinieki aktīvi meklē iespējas iesaistīties profesionālās pilnveides apmācībās un izmanto tās. ▪ ĢAC "Zīlūks" darbiniekiem tiek nodrošinātas regulāras supervīzijas. ▪ Visiem ĢAC "Zīlūks" darbiniekiem būtu nepieciešamas apmācības ģimeniskai videi pietuvināta pakalpojuma sniegšanā.

5. REORGANIZĀCIJAS RISINĀJUMI UN REKOMENDĀCIJAS

Šajā nodaļā sniegtas rekomendācijas par iespējamajām alternatīvām ĢAC “Zīlūks” reorganizācijai, kā arī noteikta DI procesa ietvaros atbalstāmā alternatīva. Atbilstoši ieteiktajai alternatīvai tiek piedāvāti risinājumi ēku un infrastruktūras pielāgošanai un tālākai izmantošanai, kā arī piedāvāti risinājumi personāla tālākai izmantošanai. Tāpat piedāvāts bērnu pārvietošanas plāns, kā arī kopējais ĢAC “Zīlūks” reorganizācijas laika plāns un tā īstenošanas finansējuma avoti.

5.1. Pašvaldības vērtējums par ĢAC “Zīlūks” attīstību

Ērgļu novada pašvaldības vadītājs norāda, ka pašvaldība vēlas saglabāt, uzturēt un ieguldīt līdzekļus ĢAC “Zīlūks”, lai turpinātu sniegt un paplašinātu centra sniegto sociālās aprūpes pakalpojumu piedāvājumu³⁰. Atbalsts tiek pausts arī no Ērgļu novada bāriņtiesas pārstāves, bet vienlaicīgi tiek uzsvērts, ka ĢAC “Zīlūks” sniegtos aprūpes pakalpojumus izmanto skaitliski maz bērnu no tuvākās apkārtnes³¹. (2017. gadā tikai viens bērns ir no Ērgļu novada). Dati par Ērgļu novada ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu skaitu un novietojumu liecina, ka bērni lielākoties tiek nodoti aizbildnībā, izteikti retāk tie nonāk ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās, bet vēl retāk - audžuģimēnēs (skat. 8. tabula). Dati rāda, ka 60-80% gadījumu par aizbildņiem bērniem, kuru vecākiem pārtrauktas aizgādības tiesības, kļūst to radnieki. Informācija par bērnu atrašanās vietu pirms nonākšanas ĢAC “Zīlūks” pēdējo trīs gadu laikā apliecina, ka salīdzinoši bieži iestādē tiek ievietoti bērni, kuri bijuši aizbildnībā. Lai to mazinātu, nepieciešams stiprināt atbalstu aizbildņiem (arī audžuģimēnēm). Kopumā, ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu skaits Ērgļu novadā kopš 2013. gada ir nemainīgs, tāpat arī bērnu skaits, kuriem ik gadu tiek risinātas ārpusģimenes aprūpes iespējas.

8.tabula: Dati par ārpusģimenes aprūpi Ērgļu novada bērniem.

(Avots: VBTAI)

Nr.p.k.	ĀRPUSĢIMENES APRŪPE	2013	2014	2015	2016
1	2	3	4	5	6
1.	Ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu kopējais skaits:	14	14	17	14
1.1.	<i>no tiem ievietoti audžuģimēnēs</i>	2	1	0	1
1.2.	<i>no tiem ievietoti aizbildņa ģimēnēs</i>	10	11	12	12
1.3.	<i>no tiem ievietoti ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās</i>	2	2	5	1
2.	Bērni, par kuriem bāriņtiesa pārskata gada laikā pieņēmusi lēmumu par ārpusģimenes aprūpi	6	4	4	4
2.1.	<i>no tiem ievietoti audžuģimēnēs</i>	1	0	0	0
2.2.	<i>no tiem ievietoti aizbildņa ģimēnēs</i>	4	3	1	4
2.3.	<i>no tiem ievietoti ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās</i>	1	1	3	0

5.2. Alternatīvas ĢAC “Zīlūks” tālākai darbībai

Izvērtējot ĢAC “Zīlūks” atbilstību ĢVPP, personāla resursus, ēku infrastruktūras stāvokli, kā arī ĢAC pieejamību un izvietojumu, šajā nodaļā tiek izskatītas vairākas alternatīvas ĢAC “Zīlūks” turpmākai darbībai un attīstībai.

1. Alternatīva: ĢVPP bērniem

³⁰ Tikšanās ar Ērgļu novada pašvaldības priekšsēdētāju 1.08.2017.

³¹ Tikšanās ar Ērgļu novada pašvaldības Bāriņtiesas priekšsēdētāju 1.08.2017.

Alternatīva paredz ilgstošā sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma, ko sniedz ĢAC "Zīļuks" pielāgošanu ĢVPP. Lai īstenotu 1. alternatīvu, ir nepieciešams veikt sekojošus pielāgojumus:

- veikt uzlabojumus ēkas infrastruktūrā, panākot tās atbilstību ĢVPP nosacījumiem, vai arī piemeklēt ĢVPP sniegšanai piemērotas telpas citviet Ērgļu novadā;
- mainīt aprūpes modeli, nodrošinot tā atbilstību bērnu individuālajām vajadzībām, veicinot patstāvīgas dzīves prasmju apguvi, kā arī palielinot aprūpes personāla skaitu uz 1 aprūpējamo;
- nodrošināt darbinieku pārkvalificēšanos ĢVPP pakalpojuma sniegšanai;
- attīstīt ciešu sadarbību ar apkārtējo novadu sociālajiem dienestiem un bāriņtiesām (piem., Ogres, Vecpiebalgas, Madonas, Kokneses, Pļaviņām), aktīvāk un efektīvāk iesaistoties atbalsta sniegšanā audžuģimenēm, aizbildņiem, kā arī veicinot ģimeņu atkalapvienošanu;
- izveidojot un īstenojot pakalpojumu, attīstīt sadarbību (veidot funkcionālās saites) ar Vecpiebalgas, Madonas, Ogres, Salaspils, Kokneses un Pļaviņu novadiem.

1. ALTERNATĪVA: ĢVPP bērniem	
PIEKŠROCĪBAS	RISKI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bērniem tiek sniegts P; ▪ Tiek izmantota ĢAC "Zīļuks" personāla pieredze un kompetences. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zems pieprasījums pēc ārpus ģimenes aprūpes pakalpojuma institūcijā Ērgļu novadā; ▪ Līdzvērtīgu pakalpojumu pieejamība apkārtējos novados (piem., Madonas); ▪ Nepieciešamas lielas investīcijas ēkas renovācijā.

2. Alternatīva: Grupu māja pilngadīgām personām ar GRT

Jaunieši ar GRT, kas uzturas bērnu ārpus ģimenes aprūpes iestādē, pēc pilngadības sasniegšanas visbiežāk nonāk ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas iestādē (VSAC, pansionātos), jo nespēj paši par sevi parūpēties, lai patstāvīgi dzīvotu sabiedrībā, kā arī tiem netiek nodrošināti atbilstoši sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi. VSAC un pansionātu aprūpes modelis ne vienmēr ir piemērots jauniešu ar GRT (šeit domāts 18-30 g.v.) specifikai un vajadzībām, tāpēc kā alternatīva ĢAC "Zīļuks" reorganizācijai tiek piedāvāta pakalpojuma pārveidošana par grupu māju jauniešiem ar GRT. Grupu mājas pakalpojuma sniedzējam pilngadīgām personām ar GRT ir jānodrošina mājoklis un individuāls atbalsts sociālo problēmu risināšanā. Lai izveidotu mājokļus esošajās ĢAC "Zīļuks" telpās, būtu nepieciešams ēkas kapitālais remonts un infrastruktūras pielāgojumi. Pēc atbilstošas pārbūves ēkā varētu izvietot 6-8 istabas kopumā 12-16 jauniešiem ar GRT. Pakalpojuma sniegšanai būtu nepieciešams atbilstoši personāla resursi. ĢAC "Zīļuks" iepriekš ir apsvērta iespēja izveidot citus sociālos pakalpojumus jauniešiem ar GRT (specializēto darbnīcu), taču iecere nav tikusi īstenota.

2. alternatīvas īstenošana ietvertu:

- "aizvērto durvju" principa īstenošanu attiecībā uz bērnu uzņemšanu ĢAC "Zīļuks" no 01.01.2018.;
- mērķtiecīga sadarbība ar pašvaldību sociālajiem dienestiem, bāriņtiesām un bērnu ģimenēm, veicinot ģimeņu atkalapvienošanu vai nepieciešamības gadījumā bērnu ievietošanu ģimenes vidē (AAA), vai pārvietošanu uz ĢVPP;
- grupu mājas personām ar GRT pakalpojuma izveidi;
- personāla pārkvalificēšana darbam ar personām ar GRT;
- infrastruktūras pielāgošanu atbilstoši personām ar GRT vajadzībām;
- izveidojot un īstenojot pakalpojumu, attīstīt sadarbību (veidot funkcionālās saites) ar Vecpiebalgas, Madonas, Ogres, Salaspils, Kokneses un Pļaviņu novadiem.

ĢAC "Zīļuks" šobrīd uzturas 3 bērni un 1 jauniešis (20 g.v.) ar GRT. Ja ĢAC "Zīļuks" tiek pārveidots par grupu māju jauniešiem ar GRT, sasniedzot pilngadību tie potenciāli varētu kļūt par grupu mājas iemītniekiem. Saskaņā ar Veselības un darbības ekspertīzes ārstu valsts komisijas datiem Ērgļu un apkārtējos novados ir 78 bērni ar psihiskiem traucējumiem (skatīt 9. tabulu), kuri, sasniedzot pilngadību, varētu kļūt par grupu mājas klientiem. Starp DI ietvaros izvērtētajām pilngadīgajām personām ar GRT, kas šobrīd dzīvo VSAC, neviena persona nav izteikusi vēlēšanos apmesties uz dzīvi Ērgļu novadā.

9. tabula: **Bērnu skaits ar aktīviem lēmumiem par invaliditāti Ērgļu un tiem apkārt esošajās novadu pašvaldībās (uz 01.01.2017.).**

(Avots: Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas dati)

Nr.p.k.	PAŠVALDĪBAS	PILNGADĪGAS PERSONAS AR PSIHISKIEM TRAUCĒJUMIEM	BĒRNI AR PSIHISKIEM TRAUCĒJUMIEM
1	2	3	4
1.	Ērgļi	38	3
2.	Vecpiebalga	126	7
3.	Ogre	291	29
4.	Madona	289	26
5.	Koknese	44	10
6.	Pļaviņas	54	3
7.	Kopā	842	78

2. ALTERNATĪVA: Grupu māja jauniešiem ar GRT

PRIEKŠROCĪBAS	RISKI
<ul style="list-style-type: none"> Jaunieši ar GRT saņem vajadzībām atbilstošu pakalpojumu un netiek ievietoti VSAC; ĢAC "Zīlūks" darbiniekiem ir pieredze darbā ar bērniem un jauniešiem ar GRT; Darbinieki ir motivēti pakalpojuma izveidei un sniegšanai. 	<ul style="list-style-type: none"> Līdzvērtīgu pakalpojumu attīstīšana apkārtējos novados (ja tāda notiek); Nepieciešamas lielas investīcijas ēkas renovācijā; Zems pieprasījums pēc attiecīgā sociālā pakalpojuma.

3. Alternatīva: Jauniešu mājas pakalpojums

3. alternatīva paredz ĢAC "Zīlūks" pārveidošanu par jauniešu māju, sniedzot pakalpojumu 8-12 apkārtējo novadu pašvaldību jauniešiem vecumā 15-18 g., kas palikuši bez vecāku apgādības.

Alternatīvas īstenošana ietver:

- "aizvērto durvju" princips no 01.01.2018.,
- jaunāko bērnu pakāpeniska pārvietošana uz ĢVPP pēc iespējas tuvāk sākotnējai dzīves vietai līdz 01.01.2023.;
- ĢAC "Zīlūks" ēkas pielāgošana jauniešu mājas pakalpojuma izveidei;
- darbinieku apmācības jauniešu aprūpē;
- izveidojot un īstenojot pakalpojumu, attīstīt sadarbību (veidot funkcionālās saites) ar Vecpiebalgas, Madonas, Ogres, Salaspils, Kokneses un Pļaviņu novadiem.

Balstoties uz datiem par ĢAC "Zīlūks" pašreizējo bērnu skaitu un vecumu, 01.07.2018. 1 jauniešis būs sasniedzis 18 g.v. (Salaspils novads), 2 – 17 g.v. (no Ērgļu un Gulbenes novadiem), un 1 – 15 g.v. (Ogres novads). Ja kāds no bērniem, sasniedzot atbilstošu vecumu, vēlētos turpināt dzīvot ĢAC "Zīlūks" izveidotajā jauniešu mājā, viņam tāda iespēja būtu jānodrošina. Bērnu ievietošanai jauniešu mājā jābūt balstītai individuālajos attīstības plānos.

Jauniešu mājas pakalpojuma izveidošanai būtu nepieciešams telpu remonts un pielāgošana. Esošā infrastruktūra ir atbilstoša 2 – 3 atsevišķu dzīvokļu izveidei (1 dzīvoklis katrā ēkas spārna stāvā); tie būtu 2 istabu dzīvokļi ar iespēju izmitināt 2 jauniešus katrā istabā. Paredzot darbinieku diennakts uzraudzību, ēkas centrālajā spārnā būtu

jāizveido arī personāla telpas³². Ēkai, kurā ir paredzēta jauniešu mājas pakalpojuma attīstīšana, nesen nomainīts jumta segums (pašvaldības ieguldījums infrastruktūrā).

Saskaņā ar Prasībām sociālo pakalpojumu sniedzējiem 46. punktu vismaz 1 darbiniekam diennaktī jānodrošina uzraudzība bērniem jauniešu mājā, ēkas centrālajā spārnā ir nepieciešams izveidot telpas personālam.

ĢAC "Zīlūks" no 2006. līdz 2010. gadam atradās divi jauniešu dzīvokļi, kuros tika sniegts jauniešu mājas pakalpojums. Tolaik dzīvokļos mitinājās vienā - 4 zēni, bet otrā - 4 meitenes. Arī pašlaik ĢAC "Zīlūks" 3 jauniešiem ir izveidota no pārējiem bērniem atdalīta dzīves telpa, t.sk. sanitārais mezgls. Līdz ar to, ĢAC "Zīlūks" darbiniekiem ir pieredze jauniešu aprūpē. Lai pakalpojums atbilstu jauniešu mājas pakalpojumam ar daļēji patstāvīgu dzīvi, darbiniekiem būtu nepieciešamas apmācības darbā ar jauniešiem.

Izveidojot un īstenojot pakalpojumu, attīstīt sadarbību (veidot funkcionālās saites) ar Vecpiebalgas, Madonas, Ogres, Salaspils, Kokneses un Pļaviņu novadiem.

3. ALTERNATĪVA: JAUNIEŠU MĀJAS PAKALPOJUMS	
PRIEKŠROCĪBAS	RISKI
<ul style="list-style-type: none">Jauniešiem tiek sniegts to vajadzībām atbilstošs pakalpojums;Jaunieši tiek sagatavoti patstāvīgai dzīvei;Darbiniekiem ir pieredze jauniešu aprūpē.	<ul style="list-style-type: none">Līdzvērtīgu pakalpojumu attīstīšana apkārtējos novados (ja tāda notiek);Nepieciešamas lielas investīcijas ēkas renovācijā;Sidrabiņos nav pieejams jauniešiem atbilstošs izglītības, veselības u.c. pakalpojumu klāsts.

4. Alternatīva: Ģimeņu atbalsta centrs

Šī alternatīva paredz ĢAC pārveidošanu par ģimeņu atbalsta centru (turpmāk – ĢAC), kas sniedz psihosociālu atbalstu krīzes situācijās nonākušām vecākiem ar bērniem, nepilngadīgām māmiņām, arī audžuģimenēm un aizbildņiem. ĢAC uzdevums ir preventīvs darbs ar mērķi bērniem nenonākt ārpusģimenes aprūpes iestādēs, bet turpinātu augt un attīstīties savā ģimenē, pie aizbildņa vai audžuģimenē. ĢAC pakalpojumu klāsts ietver individuālas konsultācijas, supervīzijas, atbalsta grupas, apmācības, ģimenes asistenta pakalpojumus, krīžu intervences komandas, iespējas īslaicīgai izmitināšanai uz laiku līdz 6 mēnešiem u.c. ĢAC ir arī jāinformē, jāizglīto un jāveicina klientu sadarbība ar citām institūcijām un speciālistiem.

Alternatīvas īstenošana ietver:

- “aizvērto durvju” principa ieviešana no 01.01.2018.;
- mērķtiecīga sadarbība ar pašvaldību sociālajiem dienestiem, bāriņtiesām un bērnu ģimenēm, veicinot ģimeņu atkalapvienošanu vai nepieciešamības gadījumā bērnu ievietošanu ģimenes vidē (AAA), vai pārvietošanu uz ĢVPP;
- ĢAC pakalpojumu izveide;
- Infrastruktūras pielāgošana ĢAC vajadzībām, telpu remonts;
- Darbinieku apmācības ĢAC sniegšanai;
- Izveidojot un īstenojot pakalpojumu, attīstīt sadarbību (veidot funkcionālās saites) ar Vecpiebalgas, Madonas, Ogres, Salaspils, Kokneses un Pļaviņu novadiem.

Lai izveidotu ĢAC, nepieciešams veikt ēkas remontu, iekštelpu pārbūvi u.c. pielāgojumus. Pēc pārbūves esošajā infrastruktūrā varētu izvietot 4 līdz 6 istabas, kurās nepieciešamības gadījumā varētu izmitināt 4-6 ģimenes (1-2 pieaugušie un 1-4 bērni). ĢAC "Zīlūks" sniedza krīzes centra pakalpojumu laika posmā no 2006.- 2010. g., taču darbiniekiem būtu nepieciešamas apmācības ĢAC pakalpojumu sniegšanā.

Katru gadu Ērgļu novada bāriņtiesa informē sociālo dienestu par 1-2 ģimenēm, kurās netiek pietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana. Kopš 2013. gada ik gadus 1-4 bērni ir bijuši pakļauti riskam nonākt ārpusģimenes aprūpē. Katru gadu 2-4 vecākiem tiek pārtrauktas bērnu aizgādības tiesības, pie tam šis skaits divkārt pārsniedz to

³² 2017. gada 13. jūnija Ministru kabineta noteikumu Nr. 338 "Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem" 46. punktu bērniem jauniešu mājā jānodrošina uzraudzība (vismaz 1 darbinieks diennaktī), kā arī atbilstoši sadzīves apstākļi, tai skaitā dzīvojamo istabu, kurā izvieto ne vairāk kā trīs viena dzimuma aprūpē esošos bērnus, koplietošanas telpu ar galdu, krēsliem un virtuvi ar atbilstošu aprīkojumu.

personu skaitu, kuriem aizgādības tiesības tiek atjaunotas. Katru gadu 4-6 bērni tiek nodoti ārpusģimenes aprūpē, lielākoties – aizbildnībā. Apmēram puse no šiem bērniem ir vecumā līdz 3 gadiem (skat. 9. pielikumu).

Dati par ārpusģimenes aprūpes veidiem rāda, ka Ērgļu novadā ir samērā maz audžuģimeņu (2013.-2015. g. – 2, 2016. gadā – 3) (skat. 9. pielikumu). Līdz ar to, arī bērnu skaits, kas pēdējo gadu laikā tiek ievietots audžuģimenēs nepārsniedz 1-2 bērnus gadā. Salīdzinoši vairāk bērnu tiek nodoti aizbildnībā, visbiežāk – pie radniekiem. Arī adoptētāju skaits Ērgļu novadā ir zems, taču viesģimenes pēdējo 4 gadu laikā vispār nav bijušas sastopamas.

Saskaņā ar LM SPSR tuvākie krīzes centri apkārtnē ir Jēkabpils sociālā dienesta Ģimenes atbalsta centrs, Ogres novada sociālā dienesta Krīzes centrs vardarbībā cietušiem bērniem "Laipas", nodibinājums "Allažu bērnu un ģimenes atbalsta centrs".

4. ALTERNATĪVA: Ģimenes atbalsta centrs	
PRIEKŠROCĪBAS	RISKI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tiek veikts preventīvs darbs ar ģimenēm un sniegts atbalsts aizbildņiem, audžuģimenēm, jaunajām māmiņām, sekmējot ģimeņu neiziršanu un bērnu atrašanos tajās vai ĢVPP; ▪ Darbiniekiem ir pieredze krīzes centra pakalpojumu sniegšanā; ▪ Darbinieki ir motivēti ĢAC pakalpojuma izveidei un sniegšanai. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nepieciešamas lielas investīcijas ēkas renovācijā; ▪ Zems iedzīvotāju skaits Ērgļu novadā, līdz ar to pakalpojums jāpiedāvā un jāsniedz arī apkārtējiem novadiem; ▪ Līdzvērtīgu pakalpojumu attīstīšana apkārtējos novados (ja tāda notiek).

5. Alternatīva: Slēgt ĢAC "Zīlūks"

Šī alternatīva paredz ĢAC "Zīlūks" slēgšanu, mērķtiecīgu darbu ģimeņu atkalapvienošanā, bērnu nodošanu aizbildnībā, audžuģimenē, adopcijā vai pakāpenisku bērnu pārvietošanu uz ĢVPP. Esošā ēku infrastruktūra tiek nodota pašvaldības rīcībā un pārdota. Darbinieki tiek pārkvalificēti un apmācīti sociālajam darbam dienestos, SBSP vai citās iestādēs. Alternatīvas īstenošana ietver:

- "aizvērto durvju" principa ieviešana no 01.01.2018.;
- mērķtiecīga sadarbība ar pašvaldību sociālajiem dienestiem, bāriņtiesām un bērnu ģimenēm, veicinot ģimeņu atkalapvienošanu vai nepieciešamības gadījumā bērnu ievietošanu ģimenes vidē (AAA), vai pārvietošanu uz ĢVPP;
- Ēkas izsolīšana un pārdošana;
- Darbinieku apmācības SBSP sniegšanai.

5. ALTERNATĪVA: Slēgt ĢAC "Zīlūks"	
PRIEKŠROCĪBAS	RISKI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tiek primāri veicināta ģimeņu atkalapvienošana vai bērni tiek ievietoti ģimenes vidē (AAA); ▪ ĢAC "Zīlūks" uzturēšanā izlietotie līdzekļi tiek ieguldīti Ērgļu novada sociālajā darbā ar ģimenēm un AAA un SBSP sniegšanā šīm mērķgrupām. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nesekmīgs sociālais darbs ar ģimenēm un lēna AAA attīstība; ▪ Apgrūtināta pusaudžu un jauniešu izvietošana ģimenes vidē – AAA; ▪ Atsevišķos gadījumos ievietošana ĢVPP var būt optimāls risinājums atbilstoši bērna labākajām interesēm.

5.3. Reorganizācijas risinājumu analīze

ĢAC “Zīļuks” veidotais reorganizācijas risinājumu pamatojums, kas ietver līdzšinējās sadarbības raksturojumu sociālo pakalpojumu sniegšanā un plānoto sociālo pakalpojumu ilgtspējas novērtējumu, ir apkopots 10. un 11. tabulā.

10. tabula: ĢAC “Zīļuks” līdzšinējās sadarbības raksturojums sociālo pakalpojumu sniegšanā.
(Avots: ĢAC “Zīļuks” sniegtā informācija)

ĢAC “ZĪĻUKS” LĪDZŠINĒJĀ SADARBĪBAS PIEREDZE SOCIĀLO PAKALPOJUMU SNIEGŠANĀ	SPĒKĀ ESOŠO SADARBĪBAS APLIECINĀJUMU (LĪGUMI, VIENOŠANĀS, LĒMUMI, U.C.) UZSKAITĪJUMS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Regulāra un laba sadarbība ar Ērgļu novada bāriņtiesu un sociālo dienestu, psihologu, Ērgļu novada izglītības iestādēm. BĢAC no Ērgļu novada šobrīd ievietots 1 bērns. ▪ Vismaz reizi gadā iestādē ievietotos bērnus apmeklē bāriņtiesu un sociālo dienestu pārstāvji no visām pašvaldībām, kuras izmanto mūsu sniegtos pakalpojumus. Šobrīd pakalpojumus no blakus novadiem izmanto Ogres novads (1 bērns) un Pļaviņu novads (4 bērni). Laba sadarbība ir izveidojusies ar Dzelzavas speciālo internātskolu, kurā mācās BĢAC “Zīļuks” audzēkņi ar speciālo apmācības programmu, kā arī ar kaimiņos esošo Kokneses, Madonas un Ogres novadu. Tāpat laba sadarbība izveidojusies ar Ogres novada Lauberes bērnunamu, Madonas un Kokneses novada bērnunamiem. ▪ Regulāra un laba sadarbība ar Salaspils novadu un Gulbenes novadu, no kuriem ievietoti attiecīgi 8 un 2 bērni.. Laba, regulāra un ilgstoša sadarbība mums ir ar Limbažu novada Umurgas bērnunamu, Ventspils sociālās aprūpes centru. ▪ Sadarbību, kas izveidojusies ar iepriekš norādītajām pašvaldībām, var raksturot kā ilgstošu un sistemātisku. Par pakalpojuma pieejamību ir interesējušies Cēsu, Liepājas, Ķeguma novada sociālie dienesti. Tas pierāda to, ka pašvaldības gatavas pirkt pakalpojumus ne tikai no tuvāk esošajiem pakalpojumu sniedzējiem. ▪ Neskaitot Ērgļu novadu, ilgstoša sadarbība, kopš 1998.gada ir izveidojusies ar Salaspils novadu. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Iepirkums „Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojums Salaspils novada bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem”. ▪ Līgums ar pašvaldībām par sociālās aprūpes iestādes sniegtajiem pakalpojumiem (Gulbenes, Ogres, Salaspils un Pļaviņu).

11. tabula: ĢAC "Zīlūks" plānoto sociālo pakalpojumu ilgtspējas novērtējums.
(Avots: ĢAC "Zīlūks" sniegtā informācija)

Nr.p.k.	JOMAS	ĢVPP	JAUNIEŠU MĀJA	ĢIMENES ATBALSTA CENTRS ^{33,34}
1	2	3	4	5
1.	Plānoto sociālo pakalpojumu īss raksturojums	Klientu skaits: 6-8 (1 grupa) Telpas: pakalpojums tiks sniegts ēkas viena korpusa 1. stāvā Darbinieki: pakalpojuma nodrošināšanai būs nepieciešami 8 darbinieki, tai skaitā 4 sociālās audzinātājas, sociālais rehabilitētājs, sociālais darbinieks, psihologs, mūzikas terapeits.	Klientu skaits: 4 (1 dzīvoklis) Telpas: pakalpojums tiks sniegts ēkas viena korpusa 2. stāvā. Tiks nodrošināta atsevišķa ieeja. Darbinieki: pakalpojuma nodrošināšanai būs nepieciešami 4 darbinieki, tai skaitā sociālais darbinieks, psihologs, mūzikas terapeits, sociālais rehabilitētājs.	Klientu skaits un raksturojums: Pakalpojumu indikatīvi plānots katru gadu sniegt 2 jaunajām māmiņām ar zīdaini. Telpas: pakalpojums tiks sniegts ēkas viena korpusa 1. stāvā. Tiks nodrošināta atsevišķa ieeja. Darbinieki: pakalpojuma nodrošināšanai būs nepieciešami 4 darbinieki, tai skaitā sociālais darbinieks, psihologs, mūzikas terapeits, sociālais rehabilitētājs.
2.	Sadarbības prognoze pakalpojumu sniegšanā	Gulbenes, Ērgļu, Salaspils, Ogres, Pļaviņu sociālie dienesti un bāriņtiesām u.c.	Gulbenes, Ērgļu, Salaspils, Ogres, Pļaviņu bāriņtiesām un citām bāriņtiesām.	Gulbenes, Ērgļu, Salaspils, Ogres, Pļaviņu bāriņtiesām un citām bāriņtiesām.
3.	Prognozētais klientu skaits 2018.-2022. g.	15 bērni/gadā	4 jaunieši/gadā	2-4 lietas/gadā
4.	Darbinieku profesionālās pilnveides vajadzības	Bērnu un jauniešu disciplinēšana; dažādas terapijas (mūzikas, mākslas, smilšu, u.c.); jauniešu sagatavošana patstāvīgai dzīvei; emocionāla vardarbība; bērnu emocionālā audzināšana; bērnu ķermeņa valoda; brīvā laika pavadīšanas veidi; ģimenes un jaunieša budžeta plānošana; konfliktsituāciju risināšana; stresa vadība; bērni ar garīgās veselības un garīgas	Bērnu un jauniešu disciplinēšana; dažādas terapijas (mūzikas, mākslas, smilšu, u.c.); jauniešu sagatavošana patstāvīgai dzīvei; emocionāla vardarbība; bērnu emocionālā audzināšana; bērnu ķermeņa valoda; brīvā laika pavadīšanas veidi; ģimenes un jaunieša budžeta plānošana; konfliktsituāciju risināšana; stresa vadība; bērni ar garīgās veselības un garīgas	Dažādas terapijas (mūzikas, mākslas, smilšu, u.c.); ; emocionāla vardarbība; bērnu emocionālā audzināšana; bērnu ķermeņa valoda; brīvā laika pavadīšanas veidi; ģimenes budžeta plānošana; konfliktsituāciju risināšana; bērnu tiesību aizsardzības likums

³³ Ģimenes atbalsta centrs, t.sk. bērniem krīzes situācijās; ģimenēm ar bērniem krīzes situācijās; nepilngadīgām māmiņām. Darbinieki var nodrošināt SBSP, t.sk. ģimenes asistents; BEA programma; krīžu intervence augsta riska ģimenēm; atbalsta un informācijas centrs (aizbildņiem, audžuģimenēm, adoptētājiem, viesģimenēm).

³⁴ Ģimenes atbalsta centra pakalpojuma izveidei nepieciešamo infrastruktūras izmaksu segšana netiek atbalstīta no ERAF līdzekļiem.

Nr.p.k.	JOMAS	ĢVPP	JAUNIEŠU MĀJA	ĢIMENES ATBALSTA CENTRS ^{33,34}
1	2	3	4	5
		attīstības traucējumiem; bērnu tiesību aizsardzības likums; darbs ar atkarīgiem bērniem un jauniešiem; darbs ar bērniem un jauniešiem ar destruktīvu uzvedību; darbs ar grūti audzināmiem jauniešiem, sodītiem jauniešiem; fiziska vardarbība; Individuālās supervīzijas; Montessori pedagoģija; seksuāla vardarbība; sociālā pedagoģija	aizsardzības likums; darbs ar atkarīgiem bērniem un jauniešiem; darbs ar bērniem un jauniešiem ar destruktīvu uzvedību; darbs ar grūti audzināmiem jauniešiem, sodītiem jauniešiem; fiziska vardarbība; Individuālās supervīzijas; montessori pedagoģija; seksuāla vardarbība; sociālā pedagoģija	
5.	Plānotā papildus speciālistu piesaiste	2018.01.01. sociālais rehabilitētājs 2020.01.01. sociālais darbinieks	2018.01.01. sociālais rehabilitētājs 2020.01.01. sociālais darbinieks	2018.01.01. sociālais rehabilitētājs 2020.01.01. sociālais darbinieks
6.	Pakalpojuma ieviešanai paredzamais laiks	2018. – 2021.g.	2018. – 2021.g.	2018. – 2021.g.
7.	Pakalpojuma ieviešanai paredzētais finansējums, tā avoti	Ērgļu novada pašvaldības finansējums, ERAF un ESF finansējums	Ērgļu novada pašvaldības finansējums, ERAF un ESF finansējums	Ērgļu novada pašvaldības finansējums
8.	Plānotās pakalpojuma uzturēšanas izmaksas uz 1 klientu/gadā (EUR)	600,00	600,00	600,00

5.4. DI ietvaros atbalstāmās reorganizācijas alternatīvas

Šajā nodaļā tiek noteiktas DI procesa ietvaros atbalstāmās ĢAC "Zīļuks" reorganizācijas alternatīvas un atbilstoši tam tālākajās nodaļās tiek piedāvāti risinājumi ēku un infrastruktūras pielāgošanai, personāla tālākai izmantošanai, bērnu pārvietošanai, reorganizācijas īstenošanai un finansēšanai.

Analizējot BJĀAAC "Zīļuks" aprūpes modeļa un resursu atbilstību ģimeniskai videi pietuvināta pakalpojuma sniegšanai, tiek konstatētas šādas priekšrocības:

- Pieredzējis personāls (t.sk. darbā ar bērniem ar GRT, jauniešu mājas pakalpojuma sniegšanā);
- Personāls ir kvalificēts un nepieciešamības gadījumā motivēts pārkvalificēties;
- Personāls ir motivēts jaunu pakalpojumu izveidei un sniegšanai;
- Tiek norādīts, ka esošais aprūpes modelis veicina jauniešu sociālo un sadzīves prasmju apguvi;
- Bērniem tiek nodrošināta iespēja ērti nokļūt uz izglītības iestādēm.

Vienlaikus tiek konstatēti šādi riski:

- Mazs pieprasījums pēc pakalpojuma Ērgļu novadā;
- Līdzvērtīgu pakalpojumu pieejamība/attīstība apkārtējos novados;
- Esošās telpas neatbilst un ir sarežģīti pielāgot ĢVPP vajadzībām;
- Nepieciešamas lielas investīcijas ēkas renovācijā;
- Apgrūtināta bērnu (pusaudžu vecuma posmā) atgriešana/nokļūšana ģimenes vidē;
- Iespējami sarežģījumi ar ģimeņu atkalapvienošanu (nepieciešams efektīvs sociālo dienestu darbs);
- Sidrabiņos nav pieejams plašs sadzīves pakalpojumu klāsts;
- Attālināts novietojums līdz novada centram un vāja vietējas nozīmes ceļu kvalitāte;
- Personāla piesaiste (šobrīd zems aprūpes personāla skaits uz vienu bērnu).

Rezumējot, ĢAC "Zīļuks" nav piemērots ĢVPP sniegšanai, jo 1) tā ēka ir celta bērnodārza vajadzībām un neatbilst nosacījumam par bērnu aprūpes organizēšanu atsevišķās dzīvojamās mājās vai dzīvokļos; 2) ēkas pielāgošanai ĢVPP sniegšanai ir nesamērīgi augstas izmaksas attiecībā pret ieguvumiem; 3) Ērgļu novadā ir zems pieprasījums pēc ĢVPP; 4) SBSP pakalpojumu izvietojumam mērķgrupai bērni BSAC priekšroka ir dodama vietām ar augstāku iedzīvotāju skaitu, lai novērstu ārpusģimenes aprūpē esošo personu segregāciju un tiešu asociāciju ar ārpusģimenes aprūpi; 5) Sidrabiņos ir ierobežota vispārējo pakalpojumu pieejamība. ĢAC "Zīļuks" atbilstību ĢVPP, personāla resursus, ēku infrastruktūras stāvokli, ĢAC pieejamību un izvietojumu, kā arī konsultējoties ar Ērgļu novada pašvaldību un ĢAC "Zīļuks" vadību un darbiniekiem, **tiek rekomendēts atbalstīt 5. reorganizācijas alternatīvu – slēgt ĢAC "Zīļuks"**.

Plānojot un īstenojot ĢAC "Zīļuks" slēgšanu, tai skaitā bērnu pārvietošanu, jāņem vērā vairāki nosacījumi:

- Aizvērtu durvju principa īstenošana;
- Sadarbība ar pašvaldību sociālajiem dienestiem, bāriņtiesām un bērnu ģimenēm;
- Bērnu atgriešana ģimenēs, nodošana aizbildnim, audžuģimenei vai pārvietošana uz ĢVPP;
- Iesaistīt bērnus lēmuma pieņemšanā.

5.5. Risinājumi ēku turpmākajai izmantošanai un infrastruktūras pielāgojumiem

Tā kā jaunu ĢVPP veidošana bērniem un/vai jauniešiem esošajā ēkā netiek atbalstīta, reorganizācijas ietvaros ĢAC "Zīļuks" telpām Ērgļu pašvaldībai jāatrod jauns pielietojums. ĢAC "Zīļuks" telpās var attīstīt jaunus sociālos pakalpojumus vai arī izmantot to kā vietējās kopienas centru. Alternatīvi, esošo infrastruktūru var pārdot vai iznomāt. Ēku iespējams izmantot uzņēmējdarbībā, taču tās vērtību mazina attālais novietojums no augsti apdzīvotām vietām, kvalificēta darbaspēja trūkums tuvākajā apkārtnē, kā arī neapmierinošas kvalitātes pievedceļi, kas savieno Sidrabiņus ar tuvākajām reģionālas nozīmes pilsētām. Ēkas tehniskā apsekojuma laikā aplēsti nepieciešamie finanšu ieguldījumi ēkas izmantošanai sabiedriskajām vajadzībām ilgtermiņā un tās pielāgošanai sociālo un/vai cita veida pakalpojumu sniegšanai.

ĢAC "Zīļuks" ēkā nav ticis veikts kapitālais remonts kopš tās uzcelšanas 1987. gadā; ēkas ekspluatācija ir dārga un neefektīva. Lai turpinātu sociālo vai citu pakalpojumu sniegšanu ēkā, ir jāveic nozīmīgi ieguldījumi ēkas siltināšanā, t.sk. pamatu, dzegas un ārsienu nosiltināšana. Pirms siltināšanas darbiem nepieciešams atjaunot bojātās fasādes vietas. Visā ēkā jāmaina un jāpārbūvē apkures sistēma. Nepieciešamo remontdarbu aplēses indikatīvi novērtētas 271 000 eiro apmērā (skat. 12. tabulu).

12. tabula: **Obligāti veicamo būvdarbu izmaksas ĢAC "Zīļuks".**
(Avots: Būvspeciālista veiktais novērtējums)

Nr.p.k.	OBLIGĀTI VEICAMIE BŪVDARBI, LAI ĒKA BŪTISKI NEPAZEMINĀTU TEHNISKO STĀVOKLI (NEATKARĪGI NO SCENĀRIJA, KAS TIKS ĪSTENOTS):	INDIKATĪVAS IZMAKSAS, EUR (bez PVN)
1	2	3
1.	Ēkas ārsienas ir nepieciešams nosiltināt, tādejādi novēršot arī mitruma nokļūšanu uz māla fasādes ķieģeļiem, kas atmosfēras ietekmē bojājas. Bojātās mūra vietas atjaunot.	200 000,00
2.	Ēkas jumts ar dzegu ir jāsiltina, jāiekļāj jauns ruļļmateriāla jumta segums.	50 000,00
3.	Jānosiltina ēkas pamati.	1 000,00
4.	Pilnībā jāpārbūvē esošā apkures sistēma	20 000,00
5.	kopā:	271 000,00
6.	Izmaksas uz 1m²	225,83

5.6. Bērnu pārvietošanas plāns

Saskaņā ar Rīcības plānu deinstitucionalizācijas īstenošanai 2015.-2020. g. visu darbību īstenošanā ir jāveicina mērķa grupas personu līdzdalība un pašnoteikšanās, bet bērnu jaunu pakalpojumu nodrošināšanai (t.sk. bērnu pārvietošanai) jābalstās individuālajos atbalsta plānos. Neatkarīgi no izvēlētās reorganizācijas alternatīvas, primāri ir jāveicina **ģimeņu atkalapvienošana**, kas jāveic ciešā un profesionālā sadarbībā ar visām iesaistītajām pusēm pirmajā vietā nostādot bērnu vajadzības un intereses. Jāatzīmē, ka 4 no 16 ĢAC "Zīļuks" bērniem ir "juridiski brīvi". Gadījumos, ja ģimeņu atkalapvienošana nav iespējama, ir jāveicina visas iespējas ievietot bērnus **ģimenes vidē**, meklējot audžuģimenes un izvērtējot paplašinātās aizbildnības iespējas.

Analizējot ĢAC "Zīļuks" esošo bērnu vecuma struktūru un DI ietvaros veiktos individuālos vajadzību izvērtējumus, var izdarīt pieņēmumus par bērnu pārvietošanas iespējām saskaņā ar DI priekšnosacījumiem (skat. 1 pielikums). Lielākā daļa ĢAC "Zīļuks" bērnu ir vecuma grupā 9-15 gadi, šiem bērniem ir aktīvi jāmeklē iespējas nonākt aizbildnībā vai audžuģimenes, ko pamato arī DI ietvaros veiktie individuālie novērtējumi, kuri 6 bērniem kā piemērotāko nosaka – ievietošanu audžuģimenes un 7 – viesģimenes. 4 g.v. bērnam ir mērķtiecīgi jāmeklē adopcijas iespējas. 4 ĢAC "Zīļuks" esošie bērni ir jauniešu vecumā (15-18 g.v.). Jāatzīmē, ka tikai viens no šiem bērniem ir no Ērgļu novada, divi no Salaspils novada un 1 no Gulbenes novada. DI ietvaros veiktajos izvērtējumos 4 no ĢAC "Zīļuks" bērniem kā atbilstošākais ārpusģimenes aprūpes veids ir noteikts **jauniešu mājas pakalpojums**. Ja kāds no jauniešiem, sasniedzot atbilstošu vecumu, vēlētos dzīvot jauniešu mājā, tāda iespēja būtu jānodrošina, vienlaikus ņemot vērā DI nosacījumu, ka ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem un jauniešiem ir jānodrošina kontakta un emocionālās piesaistes uzturēšanas iespēja ar ģimeni un jānovieto tie pēc iespējas tuvāk to izcelsmes vietai. 6 bērniem DI individuālajos izvērtējumos rekomendēta uzturēšanās **ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, kas atbilst ĢVPP**.

13. tabula: ĢAC "Zīļuks" bērnu pārvietošanas plāns.
(Avots: Autoru izstrādāts)

Nr.p.k.	BĒRNU PĀRVIETOŠANAS ALTERNATĪVAS	BĒRNU SKAITS (INDIKATĪVI)
1	2	3
1.	Ģimeņu atkalapvienošana	16

Nr.p.k.	BĒRNU PĀRVIETOŠANAS ALTERNATĪVAS	BĒRNU SKAITS (INDIKATĪVI)
1	2	3
2.	Adopcija	1
3.	Viesģimene	7
4.	Bērnu ievietošana ģimenes vidē – audžuģimene	6
5.	Jauniešu mājas pakalpojums	4
6.	ĢVPP bērniem – ilgstošās aprūpes pakalpojums mazā institūcijā	6

Sekmīgas bērnu pārvietošanas priekšnosacījums ir ciešai, savlaicīgai un mērķtiecīgai starpinstitucionāla sadarbība, kurā iesaistās ĢAC “Zīlūks” personāls, pašvaldību, kuru bērni ir ievietoti ārpusģimenes aprūpes institūcijā, sociālo dienestu un bāriņtiesu darbinieki, bērnu un jauniešu bioloģiskās ģimenes. Nepieciešamības gadījumā pašvaldību sociālajiem dienestiem ir jāturpina sniegt ģimeņu atbalsta pakalpojumi arī pēc bērnu atkal ievietošanas ģimenes.

5.7. Risinājumi personāla resursu tālākai izmantošanai

Visi ĢAC “Zīlūks” aprūpes darbinieki vēlētos turpināt strādāt ĢAC arī pēc tā reorganizācijas. Esošā ĢAC “Zīlūks” personāla resursu tālākas nodarbinātības iespējas ir apkopotas 14. tabulā.

14. tabula: ĢAC “Zīlūks” darbinieku resursu tālāka izmantošana.
(Avots: Autoru izstrādāts)

Nr.p.k.	PERSONĀLA GRUPAS	KARJERAS IESPĒJAS REORGANIZĀCIJAS ALTERNATĪVĀS
1	2	3
1.	Aprūpes personāls (sociālās audzinātājs, sociālais aprūpētājs, aprūpētājs)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ĢVPP bērniem ▪ Jauniešu māja ▪ Ģimenes asistentu pakalpojumi ▪ Ģimenes atbalsta centrs ▪ Audžuģimenes
2.	Medicīnas personāls (medmāsa)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ērgļu slimnīca ▪ Dr. Kalves doktorāts ▪ Sausnējas pamatskola ▪ Audžuģimenes
3.	Rehabilitācijas personāls (psihologs)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ērgļu novada pašvaldības sociālais dienests ▪ ĢVPP bērniem ▪ Jauniešu māja ▪ Ģimenes atbalsta centrs
4.	Administratīvais personāls (vadītāja, lietvede)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jauniešu māja ▪ ĢVPP bērniem ▪ Ģimenes atbalsta centrs ▪ Audžuģimenes
5.	Saimnieciskais personāls (strādnieks, pavārs, šoferis)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Saimnieciskā darba veikšana esošajā ēku infrastruktūrā, ja tajā Ērgļu novada pašvaldība attīsta sociālos pakalpojumus vai novieto citus pakalpojumus ▪ Audžuģimene

Darbinieki dotu priekšroku darbam ar bērnu un jauniešu mērķauditoriju (ĢVPP, jauniešu māja, darbs ar bērniem ar FT, darbs ar jauniešiem ar GRT), tomēr būtu gatavi apgūt arī iemaņas darbam ar pieaugušajiem ar GRT (skat. 15. tabula).

15. tabula: ĢAC "Zīļuks" darbinieku pārkvalifikācijas intereses.
(Avots: ĢAC "Zīļuks" darbinieku aptauja)

Nr.p.k.	SBSP	ĢAC "ZĪĻUKS" APRŪPES PERSONĀLA SKAITS, KAM INTERESĒ IESAISTĪTIES SBSP
1	2	3
1.	Darbs ar bērniem un jauniešiem ārpus ģimenes aprūpē	
1.1.	ĢVPP mazā institūcijā	5
1.2.	Jauniešu māja	5
1.3.	Dienas centrs	4
1.4.	Krīzes centrs	4
1.5.	Audzūģimene	1
2.	Darbs ar bērniem ar FT	
2.1.	Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi	5
2.2.	Dienas centrs	4
2.3.	Sociālās aprūpes pakalpojumi bērniem, kuriem noteiktas īpašas kopšanas vajadzības	3
2.4.	Atelpas brīdis	3
3.	Darbs ar pieaugušajiem ar GRT	
3.1.	Grupu dzīvokļi	4
3.2.	Dienas aprūpes centrs	3
3.3.	Atbalsta grupas un grupu nodarbības	2
3.4.	Atelpas brīdis/Individuāls atbalsts	2
3.5.	Specializētas darbnīcas	2

Lai arī ĢAC "Zīļuks" darbiniekiem ir ilggadēja pieredze sociālās aprūpes sniegšanā dažādām mērķa grupām, tomēr pašreizējais aprūpes personāls nespētu nodrošināt visas kvalifikācijas prasības, kuras paredz SBSP sniegšana. Iesaistoties SBSP sniegšanā, esošajiem darbiniekiem būtu nepieciešamas atbilstošas apmācības un pārkvalificēšanās.

ĢAC "Zīļuks" darbinieku aptaujā norādītais tēmu loks, kuras darbinieki būtu ieinteresēti apgūt, lai sniegtu SBSP, ir samērā plašs. Lielākā daļa aprūpes personāla uzskatīja, ka visvērtīgāk būtu apgūt bērnu un jauniešu disciplinēšanu, dažādas terapijas metodes un jauniešu sagatavošanu pastāvīgai dzīvei (skat. 16. tabulā).

16. tabula: Informācija par ĢAC "Zīļuks" aprūpes personāla apmācību interesēm.
(Avots: Dati no ĢAC "Zīļuks" darbinieku aptaujas)

Nr.p.k.	APMĀCĪBU TĒMA	DARBINIEKU SKAITS, KAM INTERESĒ ATTIECĪGA APMĀCĪBU TĒMA
1	2	3
1.	Bērnu un jauniešu disciplinēšana	4
2.	Dažādas terapijas (mūzikas, mākslas, smilšu, u.c.)	4

Nr.p.k.	APMĀCĪBU TĒMA	DARBINIEKU SKAITS, KAM INTERESĒ ATTIECĪGĀ APMĀCĪBU TĒMA
1	2	3
3.	Jauniešu sagatavošana patstāvīgai dzīvei	4
4.	Emocionāla vardarbība	3
5.	Bērnu emocionālā audzināšana	2
6.	Bērnu ķermeņa valoda	2
7.	Brīvā laika pavadīšanas veidi	2
8.	Ģimenes un jaunieša budžeta plānošana	2
9.	Konfliktsituāciju risināšana	2
10.	Stresa vadība	2
11.	Bērni ar garīgās veselības un garīgas attīstības traucējumiem	1
12.	Bērnu tiesību aizsardzības likums	1
13.	Darbs ar atkarīgiem bērniem un jauniešiem	1
14.	Darbs ar bērniem un jauniešiem ar destruktīvu uzvedību	1
15.	Darbs ar grūti audzināmiem jauniešiem, sodītiem jauniešiem	1
16.	Fiziska vardarbība	1
17.	Individuālās supervīzijas	1
18.	Montesori pedagoģija	1
19.	Seksuāla vardarbība	1
20.	Sociālā pedagoģija	1

5.8. Ieviešanas un laika plāns

ĢAC "Zīlūks" veidotais reorganizācijas risinājumu un rekomendāciju ieviešanas laika plāns, kas sagatavots atbilstoši ĢAC izvēlētajām alternatīvām tā tālākajai darbībai, ir apkopots 17. tabulā.

17. tabula: ĢAC "Zīlūks" reorganizācijas risinājumu un rekomendāciju laika plāns.
(Avots: Autoru veidots, konsultējoties ar ĢAC "Zīlūks" un Ērgļu novada pašvaldību)

Nr.p.k.	RĪCĪBAS VIRZIENI UN VEICAMĀS DARBĪBAS	ATBILDĪGIE	2018				2019				2020			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
1.	Bērnu aprūpes ģimenes vidē veicināšanas pasākumi													
1.1.	Sadarbība ar pašvaldībām, no kurām ir ievietoti bērni, lai rosinātu ģimeņu atkal apvienošanu	BSAC vadība, darbinieki												
1.2.	Līdzdalība ģimeņu atkalapvienošanā	BSAC vadība, darbinieki, Sociālais dienests, Bāriņtiesa												
1.3.	Paplašinātās aizbildnības loka apzināšana	Bāriņtiesa												
1.4.	Sociālā darba ar bērnu un ģimeni īstenošana	BSAC vadība, darbinieki, Sociālais dienests, Bāriņtiesa												
1.5.	AAA koncepcijas un atbalsta programmas izstrāde	Sociālais dienests, Bāriņtiesa, NVO												
1.6.	AAA koncepcijas un atbalsta programmas īstenošana	Sociālais dienests, Bāriņtiesa, NVO												
2.	Darbinieku pārkvalificēšana													
2.1.	Izzināt/precizēt darbinieku apmācību vajadzības	BSAC vadība, Sociālais dienests												
2.2.	Darbinieku apmācību īstenošana	BSAC vadība, darbinieki, Pašvaldība, VPR												
3.	Finansējuma piesaiste un apgūšana													
3.1.	Finansējuma apguve darbinieku apmācībām	Pašvaldība, VPR												
3.2.	Apmācību nodrošināšanas koordinēšana	Pašvaldība, VPR												
4.	Bērnu pārvietošana													
4.1.	Bērna interešu, vēlmju izzināšana	BSAC vadība, darbinieki												
4.2.	Bērnu pārvietošanas atbalsta plāna izstrāde	BSAC darbinieki												
4.3.	Bērnu sagatavošana pārvietošanai	BSAC vadība, darbinieki												

Nr.p.k.	RĪCĪBAS VIRZIENI UN VEICAMĀS DARBĪBAS	ATBILDĪGIE	2018				2019				2020			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
5.	Pakalpojuma terminēšana													
5.1.	Aizvērto durvju principa īstenošana	BSAC vai Sociālais dienests												
5.2.	Bērnu pārvietošana	BSAC vai Sociālais dienests												
5.3.	Infrastruktūras nodošana pašvaldības rīcībā	BSAC vai Sociālais dienests												

5.9. Finansējums un tā avoti

18. tabulā ir apkopoti aprēķini par nepieciešamo finansējumu un tā avotiem ĢAC "Zīlūks" reorganizācijas plāna īstenošanai.

18. tabula: Reorganizācijas plāna īstenošanai nepieciešamais finansējums un tā avoti.

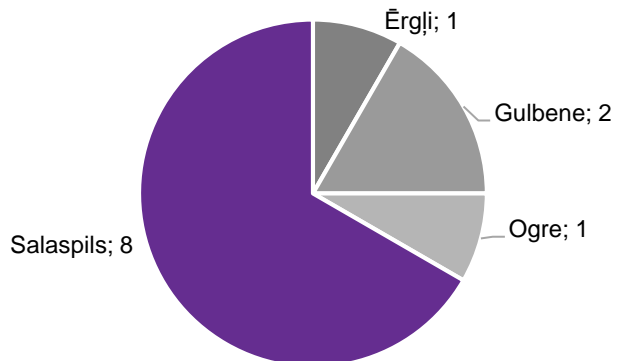
(Avots: Autoru izveidots)

Nr.p.k.	PAKALPOJUMU ĪSTENOŠANAI ATTĪSTĀMĀ INFRASTRUKTŪRA	PĀŠVALDĪBAS APLĒSES PAR NEPIECIEŠAMO FIANSĒJUMU (EUR)	PIEŠĶIRTAIS ERAF FINANSĒJUMS, t.sk. NAC. LĪDZFIN. (EUR)
1	2	3	4
1.	Jauniešu mājas pakalpojuma izveide ĢAC "Zīlūks" ēkā	100 462,00	Netiek atbalstīts
2.	Ģimenes atbalsta centra ar izmitināšanas iespējām izveide ĢAC "Zīlūks" ēkā	100 462,00	Netiek atbalstīts
3.	ĢVPP bērniem izveide ĢAC "Zīlūks" ēkā	194 925,00	Netiek atbalstīts
4.	Kopā:	395 849,00	0,00

6. PIELIKUMI

1. PIELIKUMS: Dati par ĢAC "Zīļuks" bērniem

KATEGORIJA	Nr.p.k.	DATI											
		2											
SKAITS (ĢAC "Zīļuks" sniegtie dati)	1.	kopskaits (uz 01.06.2017.):		16									
	2.	skaita dinamika (2014. – 2017.):	<table border="1"> <caption>Skaita dinamika (2014. – 2017.)</caption> <thead> <tr> <th>Gads</th> <th>Skaitis</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>15</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>15</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>16</td> </tr> </tbody> </table>		Gads	Skaitis	2014	15	2015	20	2016	15	2017
Gads	Skaitis												
2014	15												
2015	20												
2016	15												
2017	16												
VECUMS, SKAITS (Pārskats par ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu 2016.g.)	3.	4 gadi:		1									
	4.	9 gadi:		2									
	5.	10 gadi:		2									
	6.	11 gadi:		1									
	7.	13 gadi:		1									
	8.	14 gadi:		1									
	9.	15 gadi:		1									
	10.	16 gadi:		2									
	11.	17 gadi:		1									
DZIMUMS, SKAITS (VPR sniegtie dati)	12.	meitenes:		3									
	13.	zēni:		9									
"JURIDISKI BRĪVO" BĒRNU VECUMS, SKAITS (ĢAC "Zīļuks" sniegtie dati)	14.	12 - 17 gadi (ieskaitot):		4									
ETNISKĀ PIEDERĪBA, SKAITS (ĢAC "Zīļuks" sniegtie dati)	15.	latviešu:		12									
RELIGISKĀ PIEDERĪBA, SKAITS (ĢAC "Zīļuks" sniegtie dati)	16.	netiek uzskaitīts:		☒									
IZGLĪTĪBA, SKAITS	17.	Kopskaits		<i>Speciālās izglītības programmās</i>									
	18.	Pirmsskolas izglītības iestādēs:		1									

KATEGORIJA	Nr.p.k.	DATI																				
		2																				
(ĢAC "Zīlūks" sniegtie dati)	19.	5.-9.klase:	9	1																		
	20.	tehnikumā:	2																			
INVALIDITĀTE, SKAITS (Pārskats par ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu 2016.g.) ³⁵	21.		ir:	2																		
	22.		nav:	13																		
BĒRNI, KURIEM IR KONSTATĒTI FT, SKAITS (ĢAC "Zīlūks" sniegtie dati)	23.		kopskaits:	n.d.																		
IEMESLI, KĀDĒĻ BĒRNI NONĀCA BSAC, SKAITS (VPR sniegtie dati)	24.	 <table border="1"> <thead> <tr> <th>Iemesls</th> <th>Skaits</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Vardarbība pret bērnu vai bērna pamešana novārtā</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Alkohola pārmērīga lietošana bērna ģimenē</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Bērniem nepiemēroti sadzīves apstākļi</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>Vardarbība pret bērna tuvinieku</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>Otrajā reizē - pēc bērna paša vēlēšanās</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Māte aizbraukusi uz ārzemēm</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Bērns atrodas veselībai un dzīvībai bīstamos apstākļos vecāku vainas dēļ</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Vecāka veselības dēļ (t.sk. invaliditātes)</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table>			Iemesls	Skaits	Vardarbība pret bērnu vai bērna pamešana novārtā	10	Alkohola pārmērīga lietošana bērna ģimenē	10	Bērniem nepiemēroti sadzīves apstākļi	5	Vardarbība pret bērna tuvinieku	5	Otrajā reizē - pēc bērna paša vēlēšanās	1	Māte aizbraukusi uz ārzemēm	1	Bērns atrodas veselībai un dzīvībai bīstamos apstākļos vecāku vainas dēļ	1	Vecāka veselības dēļ (t.sk. invaliditātes)	1
Iemesls	Skaits																					
Vardarbība pret bērnu vai bērna pamešana novārtā	10																					
Alkohola pārmērīga lietošana bērna ģimenē	10																					
Bērniem nepiemēroti sadzīves apstākļi	5																					
Vardarbība pret bērna tuvinieku	5																					
Otrajā reizē - pēc bērna paša vēlēšanās	1																					
Māte aizbraukusi uz ārzemēm	1																					
Bērns atrodas veselībai un dzīvībai bīstamos apstākļos vecāku vainas dēļ	1																					
Vecāka veselības dēļ (t.sk. invaliditātes)	1																					
PAŠVALDĪBA NO KURAS BĒRNS IR IESTĀJIES ĢAC "Zīlūks", SKAITS (VPR sniegtie dati)	25.	 <table border="1"> <thead> <tr> <th>Pašvaldība</th> <th>Skaits</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Salaspils</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Ērgļi</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Gulbene</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Ogre</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table>			Pašvaldība	Skaits	Salaspils	8	Ērgļi	1	Gulbene	2	Ogre	1								
Pašvaldība	Skaits																					
Salaspils	8																					
Ērgļi	1																					
Gulbene	2																					
Ogre	1																					

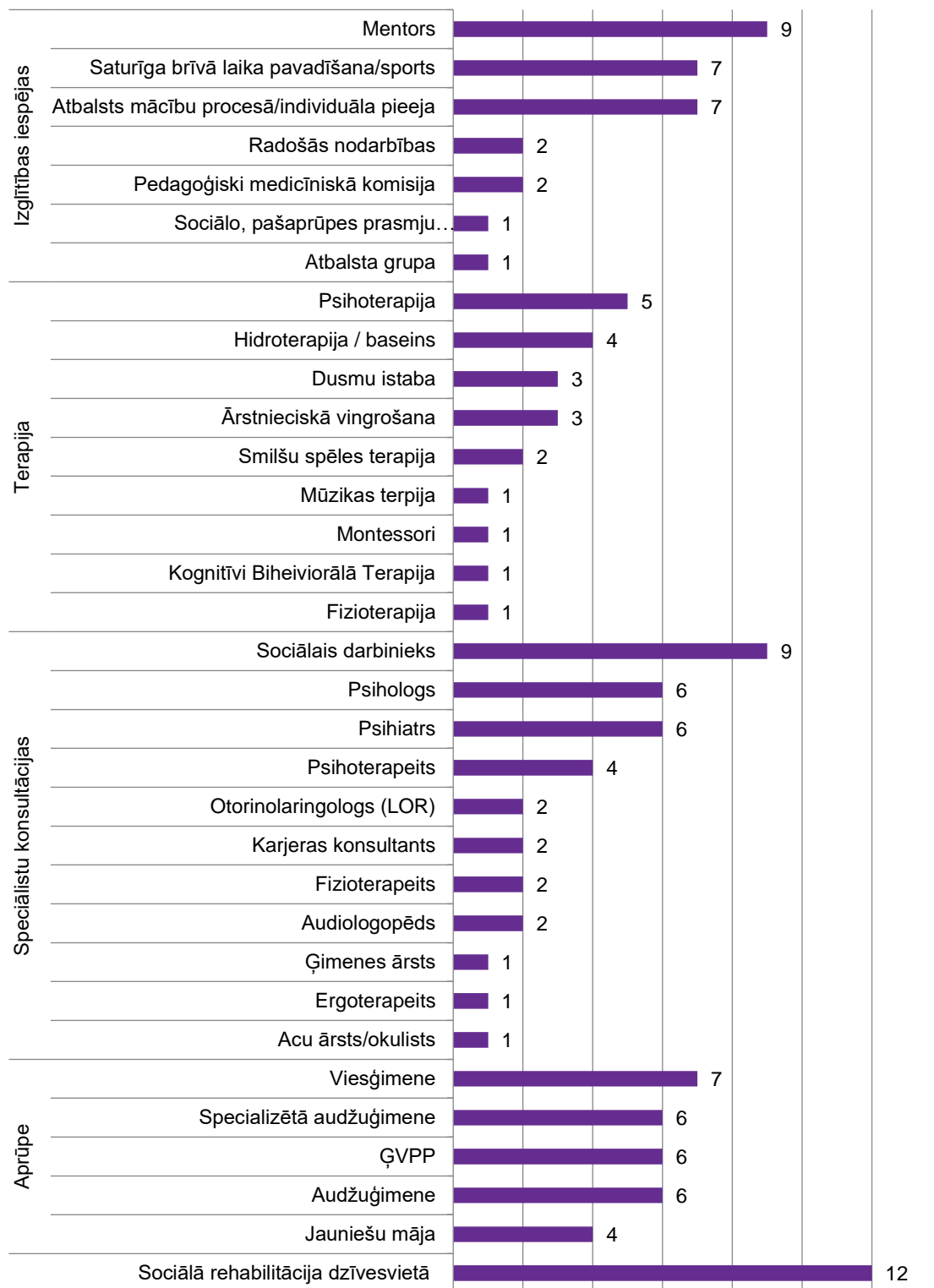
³⁵ Labklājības ministrijai sniegtajos datos uz pārskata gada 31.decembri institūcijā faktiski dzīvoja 15 personas.

KATEGORIJA	Nr.p.k.	DATI	
		1	2
BĒRNU ĢIMENES SAITES, SKAITS (ĢAC "Zīļuks" sniegtie dati)	26.	uztur saites ar ģimeni:	13
	27.	neuztur saites ar ģimeni:	3
BĒRNU SAITES AR RADINIEKIEM, SKAITS (ĢAC "Zīļuks" sniegtie dati)	28.	uztur saites ar radiniekiem:	13
	29.	neuztur saites ar radiniekiem:	3
BĒRNU SAVSTARPĒJA RADNIECĪBA, SKAITS (ĢAC "Zīļuks" sniegtie dati)	30.	Ģimeņu skaits, no kurām ĢAC "Zīļuks" pašlaik atrodas vairāk par 1 bērnu:	n.d.
		Kopējais brāļu/māsu skaits:	n.d.
BĒRNU VIDĒJAIS UZTURĒŠANĀS ILGUMS ĢAC "Zīļuks" (VPR sniegtie dati)	31.	1 gadu un 7 mēnešus, 2016. gadā atkārtoti ĢAC "Zīļuks" atgriezušies 5 bērni	

2. PIELIKUMS: ĢAC "Zīlums" personāls (dati uz 01.06.2017.)

Nr.p.k.	RĀDĪTĀJS		DATI
1	2		3
1.	Darbinieku skaits:		8
2.	Kopējais likmju skaits:		6,5
3.	Darbinieku skaits dalījumā pa vecuma grupām	18-29 g.	2
		30-39 g.	
		40-49 g.	3
		50-59 g.	2
		60-69 g.	1
		> 70 g.	
4.	Dalījumā pēc dzimuma	Vīrieši	1
		Sievietes	7
5.	Dalījumā pēc dzīvesvietas	Sidrabiņi (Sausnējas pagasts, Ērgļu novads)	8

3. PIELIKUMS: ĢAC “Zīļuks” bērnu vajadzību izvērtējumu apkopojums

4. PIELIKUMS: ĢAC "Zīlūks" ēkas tehniskā stāvokļa novērtējums (dati uz 22.06.2017.)

Nr.p.k.	ĒKAS DAĻA, KONSTRUKCIJA	APRAKSTS, ESOŠAS PROBLĒMAS	TEHNISKĀ STĀVOKĻA NOVĒRTĒJUMS
1.	Ēkas vispārējais stāvoklis:		
1.1.	Fasāde	Sliktā tehniskā stāvoklī - fasādes māla ķieģeļi, īpaši pie pamatu daļas, ir nodrupuši. Atsevišķās vietās - pilastru apakšējā daļā ķieģeļi ir izkrituši. Jumta dzelzsbetona paneļu pārkare ir laika gaitā izbirusi. Ēka galvenokārt cieš no mitruma virspamata - cokola daļā un lāstekām pie jumta, kas veidojas siltumam izplūstot caur norobežojošām konstrukcijām jumta daļā.	Slikts
1.2.	Logi, durvis	Ēkas daļā, kurā uzturas bērni un administratīvajā korpusā ir iebūvēti plastikāta logi pirms aptuveni 20 gadiem. Durvis izremontētās ēkas daļā ir koka vai kokšķiedras. Pārējā ēkas daļā logi un durvis nav mainīti kopš ēkas būvdarbu pabeigšanas.	Nomainītajiem logiem - labs. Vecajiem logiem - slikts
1.3.	Jumts	Pirms pāris gadiem visai ēkai ir ieklāts bitumena ruļļmateriāla segums	Labs
1.4.	Iekštelpas	1.stāva daļā, kurā uzturas bērni un administratīvais bloks, kosmētiskais remonts ir veikts pirms aptuveni 10. gadiem. 1.stāva kreisajā spārnā un 2.stāvā remonts kopš ēkas celtniecības pabeigšanas vispār nav veikts, izņemot otrā stāva sanitāro mezglu.	Izremontētās bērnu telpas - vidējs, neremontētās - slikts
1.5.	Sanitārtehniskais stāvoklis	-	Atbilstošs
1.6.	Ugunsdrošība un evakuācija	Telpās ir izvietotas evakuācijas shēmas un ugunsdzēsības aparāti. Evakuācijas ceļi un izejas ir nodrošinātas.	Atbilstošs
2.	Inženiertīkli:		
2.1.	Apkure	Ēka tiek apsildīta ar centrālo apkures sistēmu, pielietojot malkas apkures katlu. Pati apkures sistēma un sildķermeņi - konvektori (radiatori) nekad nav mainīti. Sistēma savu funkciju pilda, bet nav efektīva.	Apmierinošs
2.2.	Ventilācija	Ēkā pārsvarā ir dabīgā ventilācija. Pasākumu zālē ir iebūvēta ventilācijas iekārta, bet dēļ tehniskām problēmām tā ir atslēgta un nosepta no telpas puses ar dekoratīvu materiālu. Virtuvē ir oriģinālā ēkas ventilācijas sistēma, kas visdrīzāk nepilda savu funkciju, jo ir aizaugusi ar taukvielām.	Vidējs
2.3.	Elektroapgāde	Elektroinstalācija atsevišķās ēkas daļās ir nomainīta. Neremontētajā daļā ir oriģinālā.	Labs
2.4.	Sadzīves kanalizācija	Esošā kanalizācijas sistēma nav pārbūvēta, bet nav arī bijušas problēmas	Apmierinošs

Nr.p.k.	ĒKAS DAĻA, KONSTRUKCIJA	APRAKSTS, ESOŠĀS PROBLĒMAS	TEHNISKĀ STĀVOKĻA NOVĒRTĒJUMS
2.5.	Ūdensvads	Izremontētajās ēkas daļās ir izbūvēta jauna ūdensapgādes sistēma - nomainītas caurules. Siltā ūdens iegūšanai tiek pielietots boilers.	Izremontētajā daļā - labs, neremontētajā - slikts
2.6.	Citas sistēmas	Ugunsdzēsības trauksmes signalizācija	Labs
2.7.	Ārējie inženiertīkli	Ūdensapgāde un kanalizācija ir vietēja. Elektroapgāde ir pieslēgta pie centralizētajiem tīkliem.	-
3.	Infrastruktūra:		
3.1.	Teritorija	Blakus aprūpes iestādei ir izveidoti bērniem sporta un brīvā laika pavadīšanas elementi. Ap ēku ir novecojis trotuārs. Teritorijā atrodas 3 bērnu nojumes, kas ir tehniski sliktā stāvoklī un ir jānojauc.	Apmierinošs

5. PIELIKUMS: ĢAC “Zīlums” ēkas un telpu fotofiksācija

1. Ēkas fasāde. Vizuāli redzamas lokāla zonas, kurās mitrums iesūcies fasādē

2. Mitruma dēļ pamati un ēkas ģieģeļu mūris bojājas. Palodzes stūrī izdrūpis betons – tiešs “aukstuma tilts”

3. Ēkas jumta dzelzsbetona pārkare izdrupusi mitruma un aukstuma rezultātā.

4. Spraugas starp plastikāta logu un ķieģeļu mūri.

5. 1.stāva gaitenis

6. Pasākumu zāle

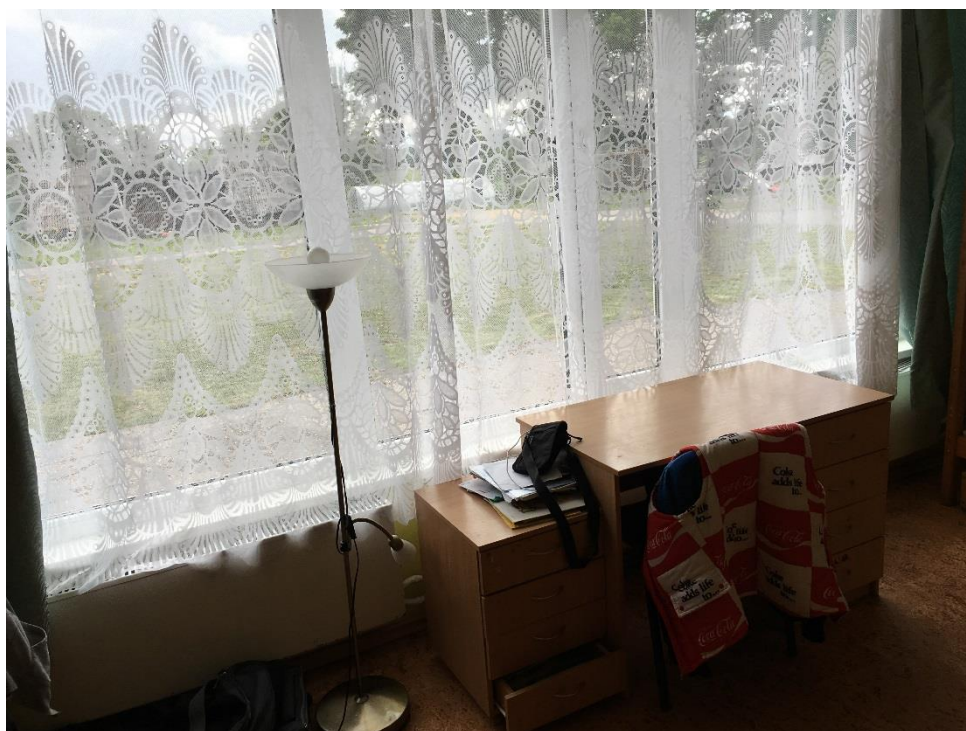
7. Kāpņu telpa

8. Garderobe

9. Bērnu istaba

10. Logs bērnu istabā

11. Sanitārais mezgls 1.stāvā

12. Tualete

13. Sanmezgls

14. Virtuve – ēdiena sadalei

15. 2.stāva grīda sliktā tehniskā stāvoklī

16. Nolupusi sienas apdare kondensāta dēļ

17. 2.stāva atpūtas telpa

18. Sanmezgls 2.stāvā

19. Nolijušas sienas kondensāta rezultātā 2.stāvā

20. Personāla kabinets

21. Apkures sistēmas caurules un radiators - konvektors

22. Gaismekļi santehnikas mezglā un dabīgās vēdināšanas reste

23. Virtuve

24. Katluteļpas fasāde – neapmests skaidbetons

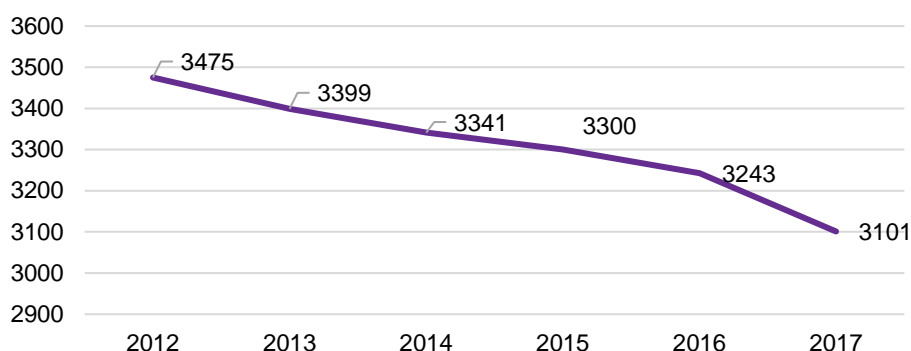
25. Malkas apkures katls

26. Teritorijas aprīkojums. Bērnu nojume.

(Avots: Būvspeciālista veiktais novērtējums)

6. PIELIKUMS: Iedzīvotāju skaita izmaiņas Ērgļu novadā (no 01.01.2012. līdz 01.01.2017.).

(Avots: PMLP)

7. PIELIKUMS: ĢAC "Zīļuks" pieejamie veselības speciālisti

Nr.p.k.	VESELĪBAS IESTĀDE UN PIEEJAMIE SPECIĀLISTI	ATTĀLUMS LĪDZ ĢAC "ZĪLUKS", KM
1	2	3
1.	ĒRĢĻU SLIMNĪCA (ginekologs; ģimenes ārsta prakses; ķirurgs; otolaringologs; pediatrs; radiologs)	11
2.	MADONAS SLIMNĪCA (acu ārsts; anesteziologs – reanimatologs; arodslimību ārsts; dermatovenerologs; endokrinologs; fizioterapeits; ftiziopneimonologs; ginekologs; ģimenes ārsti; infektologs; internists (terapeits); kardiologs; ķirurgs; narkologs; nefrologs; neirologs; oftalmologs; onkologs; otolaringologs; pediatrs; primārās veselības aprūpes ārsts; psihiatrs; radiologs; traumatologs; urologs; uztura speciālists)	42
3.	CITAS PIEEJAMĀS VESELĪBAS IESTĀDES	
3.1.	Zobārstniecība "Gunta"	11
3.2.	Dr. Kalves doktorāts "Auris"	11
3.3.	Madonas traumatoloģijas un ortopēdijas klīnika	42
3.4.	Doktorāts, A. Višņovas individuālais uzņēmums	42
4.	CITI PIEEJAMIE SPECIĀLISTI	
4.1.	Reinbahs Juris - ģimenes ārsta prakse	20
4.2.	Kangare Tatjana - ģimenes ārsta prakse	26
4.3.	Zelča Astrīda - ģimenes ārsta prakse	26
4.4.	Balode Zigrīda - ģimenes ārsta prakse	27
4.5.	Eglīte Daina - ģimenes ārsta prakse	27
4.6.	Elste Anda - ģimenes ārsta prakse	27
4.7.	Lejniece Inese - ģimenes ārsta prakse	27
4.8.	Mauliņa Anita - ģimenes ārsta prakse	28
4.9.	Sokolova Daina - ģimenes ārsta prakse	31

Nr.p.k.	VESELĪBAS IESTĀDE UN PIEEJAMIE SPECIĀLISTI	ATTĀLUMS LĪDZ ĢAČ "ZĪLUKS", KM
1	2	3
4.10.	Stalaža Lilita - ģimenes ārsta prakse	31
4.11.	Zvērs Kārlis - ģimenes ārsta prakse	41
4.12.	Anetes Klūgas doktorāts	41
4.13.	Zvēra Valentīna - ģimenes ārsta prakse	41
4.14.	Raudupe Lidija - ģimenes ārsta prakse	41
4.15.	Tuča Ilona - ģimenes ārsta un pediatra prakse	41
4.16.	Ģimenes ārsta pakalpojumi SIA "DAMIA"	42
4.17.	Dimbele Valda - ģimenes ārsta prakse	43
4.18.	Miezere Biruta - ģimenes ārsta prakse	43
4.19.	Ģimenes ārsta pakalpojumi SIA "DECIMA"	43
4.20.	Kreicberga Dace - ģimenes ārsta prakse	47
4.21.	Pujate Rasma - ģimenes ārsta prakse	51
4.22.	Iraida Gunta - ģimenes ārsta prakse	54
4.23.	Lūse Inese - ģimenes ārsta prakse	54

(Avoti: <http://bit.ly/2uqriXQ> ; <http://www.madonasslimnica.lv/> ; <http://lvmed.lv/fizioterapeits>)

8. PIELIKUMS: Izglītības iestāžu pieejamība

Nr.p.k.	IZGLĪTĪBAS IESTĀDES	ATTĀLUMS LĪDZ ĢAČ "ZĪLUKS", KM
1	2	3
PIRMSSKOLAS IZGLĪTĪBAS IESTĀDES		
1.	Ērgļu pirmsskolas izglītības iestāde "Piemenīte"	11,2
2.	Jāņa Zālīša Sausnējas pirmsskolas izglītības iestāde	4,5
VIDĒJĀS IZGLĪTĪBAS IESTĀDES		
3.	Pērses sākumskola	6,1
4.	Jāņa Zālīša Sausnējas pamatskola	4,5
5.	Ērgļu vidusskola	10,4
6.	Vestienas pamatskola	18,1
7.	Bērzaunes pamatskola	28,4
8.	Lazdonas pamatskola	42,6
9.	Madonas pilsētas 1. vidusskola	42,0
10.	Madonas Vakara un neklātienes vidusskola	41,8
11.	Madonas Valsts ģimnāzija	41,8
12.	Madonas pilsētas 2. vidusskola	41,8
PRIVĀTĀS IZGLĪTĪBAS IESTĀDES		
13.	Priekuļu tehnikums, Ērgļi	10,5
14.	Ērgļu mākslas un mūzikas skola	10,1

(Avots: Ērgļu novada pašvaldības mājaslapa, IZM "Skolu karte")

9. PIELIKUMS: Ārpusģimenes aprūpe Ērgļu novadā

Nr.p.k.	ĀRPUSĢIMENES APRŪPE	2013	2014	2015	2016
1	2	3	4	5	6
1.	Ģimeņu skaits, kurās netiek pietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana un par kurām bāriņtiesa pārskata gadā ir informējusi pašvaldības sociālo dienestu vai citu atbildīgo institūciju	2	1	1	1
2.	Bērnu skaits ģimenēs, kurās netiek pietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana un par kurām bāriņtiesa pārskata gadā ir informējusi pašvaldības sociālo dienestu vai citu atbildīgo institūciju	4	2	1	2
3.	Personu skaits, kurām pārskata gadā ar bāriņtiesas lēmumu pārtrauktas aizgādības tiesības	2	4	4	3
4.	Personu skaits, kurām pārskata gadā ar bāriņtiesas lēmumu atjaunotas pārtrauktās bērna aizgādības tiesības	0	0	2	2
5.	Bērnu skaits, kuru vecākiem pārskata gadā pārtrauktas bērna aizgādības tiesības:	4	5	5	5
5.1.	<i>no tiem vecuma grupā 0-3 gadi</i>	2	2	3	2
5.2.	<i>no tiem vecuma grupā 4-12 gadi</i>	2	3	2	3
5.3.	<i>no tiem vecuma grupā 13-17 gadi</i>	0	0	0	0
6.	Ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu skaits	14	14	17	14
6.1.	<i>No tiem ievietoti audžuģimenēs</i>	2	1	0	1
6.2.	<i>No tiem ievietoti aizbildņa ģimenēs</i>	10	11	12	12
6.3.	<i>No tiem ievietoti ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās</i>	2	2	5	1
7.	Adoptējamo bērnu skaits, kuri pārskata gadā atradās ārpusģimenes aprūpē	3	4	5	5
8.	Bērni, par kuriem bāriņtiesa pārskata gada laikā pieņēmusi lēmumu par ārpusģimenes aprūpi	6	4	4	4
8.1.	<i>No tiem ievietoti audžuģimenēs</i>	1	0	0	0
8.2.	<i>No tiem ievietoti aizbildņa ģimenēs</i>	4	3	1	4
8.3.	<i>No tiem ievietoti ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās</i>	1	1	3	0
9.	Aizbildņu kopējais skaits	10	10	11	8
10.	Personu skaits, kuras ar bāriņtiesas lēmumu ieceltas par aizbildni bērnam, ja aizbildnība nodibināta pirmreizēji (pārskata gadā)	3	3	1	2
11.	Viesģimeņu skaits pārskata gadā	0	0	1	0
12.	Audzģimeņu kopējais skaits	2	2	4	4
12.1.	<i>No tā audžuģimeņu skaits, kurās nav ievietoti bērni</i>	0	0	2	1
12.2.	<i>No tā audžuģimeņu skaits, kuri pamatoti nevar uzņemt bērnus, par ko rakstiski informēta bāriņtiesa</i>	0	0	1	1

Nr.p.k.	ĀRPUSĢIMENES APRŪPE	2013	2014	2015	2016
1	2	3	4	5	6
13.	Audžuģimeņu skaits, kurām ar bāriņtiesas lēmumu piešķirts audžuģimeņu statuss pārskata gadā	0	0	2	0
14.	Audžuģimeņu skaits, kurām ar bāriņtiesas lēmumu izbeigts audžuģimeņu statuss pārskata gadā	0	0	0	0
15.	Personu skaits, kas pārskata gadā atzģitas par adoptģtģjiem	0	1	1	2